

A
4268

Grāmatas.

J. Sudrabkalns

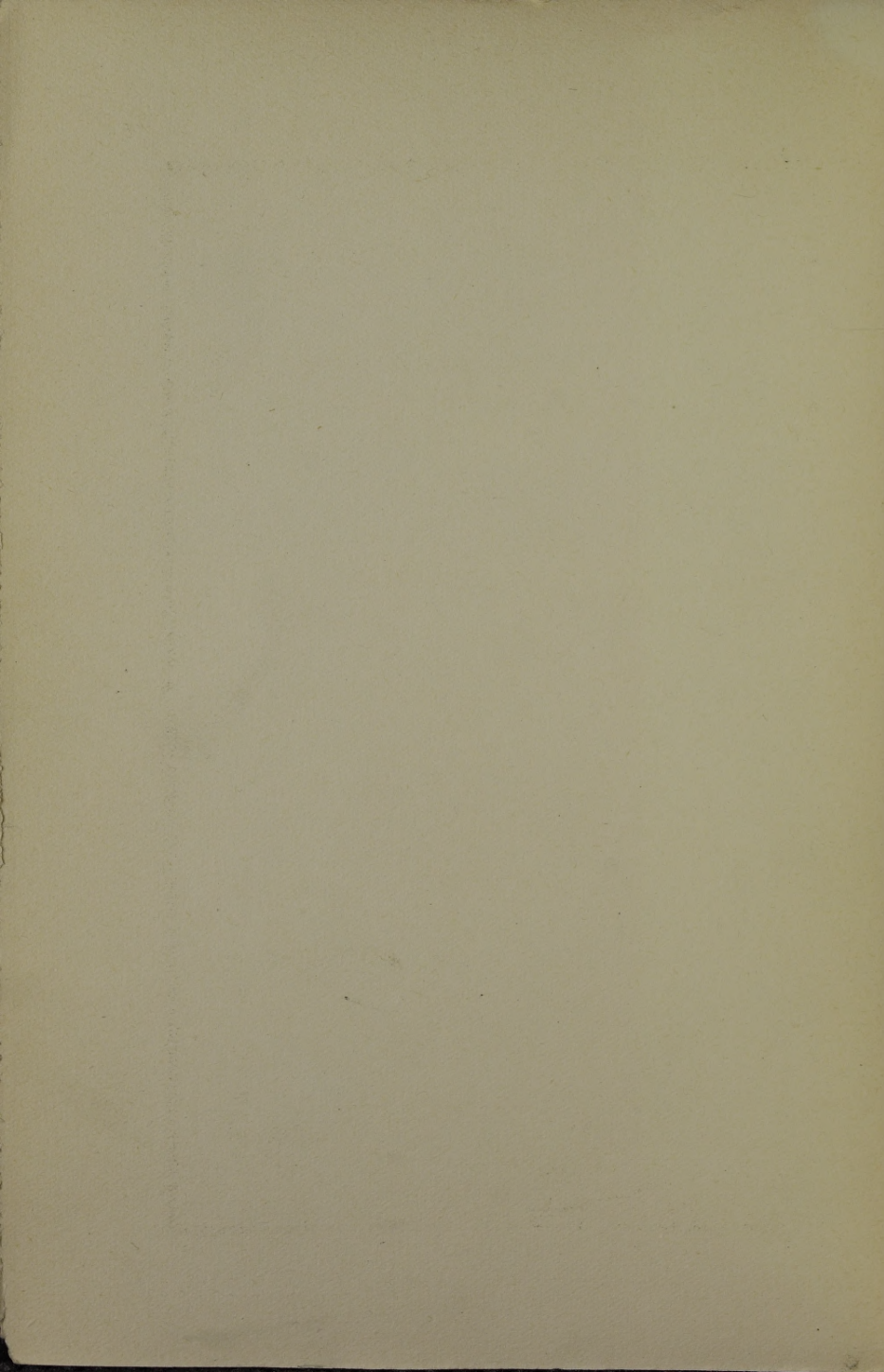
Pārvērtības

DZEJAS

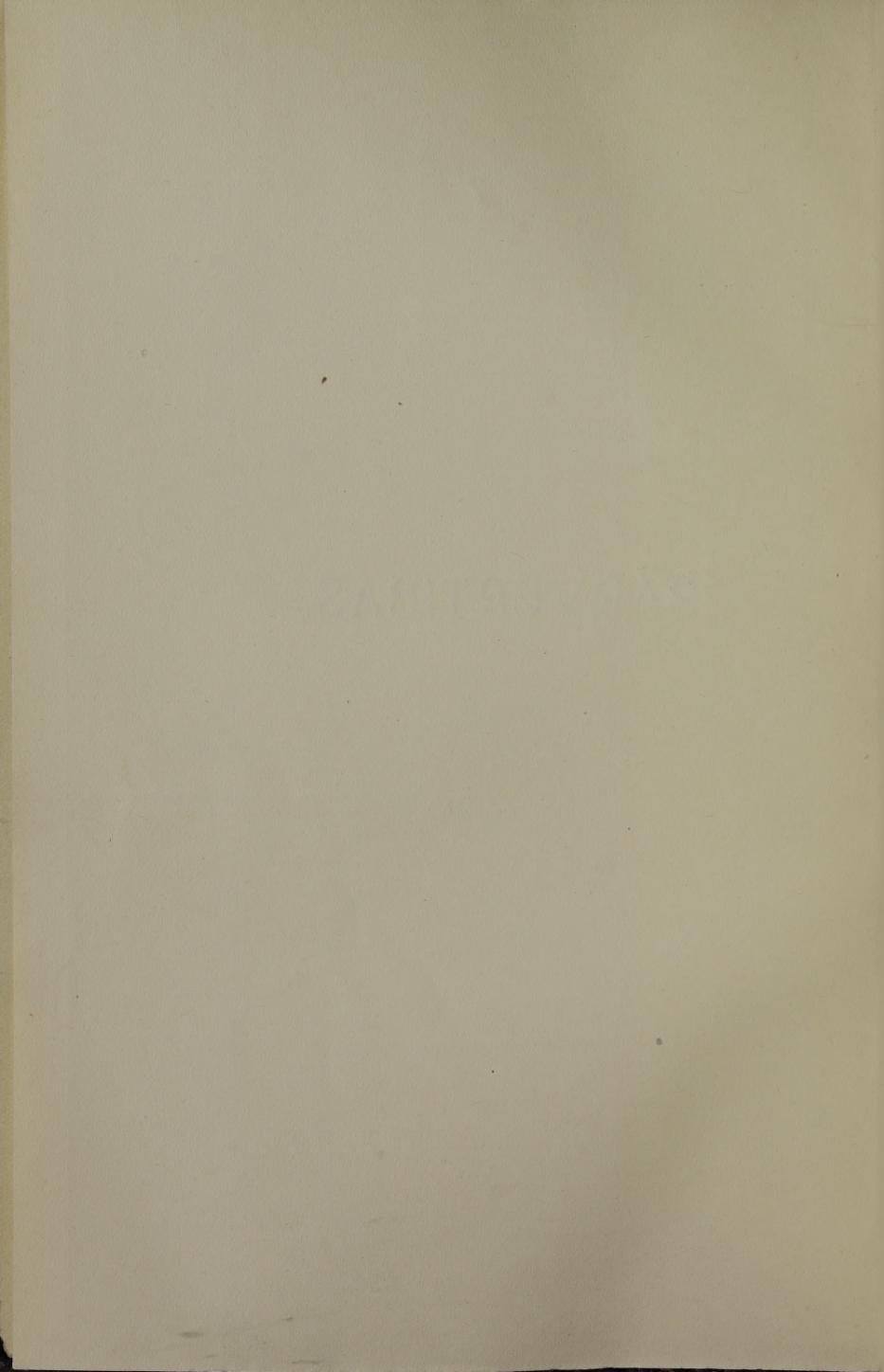
1918-1923

RĪGĀ 1924

VALTERA UN RAPAS AKC.SAB. IZDEV.

PĀRVĒRTĪBAS

~~A~~
4268

JĀNIS SUDRABKALNS
PĀRVĒRTĪBAS

1918 DZEJAS 1923

RĪGĀ 1923

V A L T E R A un R A P A S
AKCIJU SABIEDRĪBAS IZDEVUMS

VALTERA un RAPAS
:: akc. sabiedr. spiestuve ::
Rīgā, Skarņu ielā 13.

L. V. B.
m. 26.9.46

0309046807

Patetiskās tercinas

Cik jau reizes, cik jau! esmu es
Dziļos dvēs'les kapos laidis zārkus,
Visu dārgo, kas uz pasaules,

Vilcis melnos mūžu skumju svārkus,
Laukos aizgājis, kur mūžīgs sniegs, —
Un no jauna dzirdēj's kliezdam stārkus,

Saule, vēji, ūdeņi kam prieks —
Un no jauna atgriezies es mājās,
Kā pēc gadu gadiem trimdnieks,

Dzīvi sajutis no jauna kājās;
Zvaigznēs, zaros, smiltīs vēries kārs,
Kā ar sauli lauks, vai krēslu klājas;

Kāri gaidījis, ka sirdi skārs
Mīlas, rožu vēsts vai naida liesma;
Stiprs starp stipriem kļuvis, kas tik vārs —

Visu liecina ko mana dziesma,
Kuŗa vienīgais man dzīvē draugs.
Sen es nevairos no liktens iesma,

Nedrebu no balss, kas nāvi sauks,
Neraudu par priekiem neizjustiem.
Slava rītiem, kas ar gaismu plauks,

Slava vakariem un pusnakts krustiem,
Slava brāļiem tāliem, kas vēl nāks!
Gars, kas dziļos šūpuļos vēl dus tiem,

Paveiks to, ko mūsu mūžs tik sāks.
Vai es līgsms, vai sāpēs sapņus bedu,
Vienmēr rīts kāds daudz vēl starošāks

Mirdz kā tas, ko es uz kapiem vedu;
Rūpes, priekus cik to izkaņots,
Dvēs'les šūnās sakrāju kā medu:

Dzīvi dzīvoju cik man tās dots!

*L*e cortège passait et j'y cherchais mon corps
Tous ceux qui survenaient et n'étaient pas moi-même
Amenaient un à un les morceaux de moi-même
On me bâtit peu à peu comme on élève une tour
Les peuples s'entassaient et je parus moi-même
Qu'ont formé tous les corps et les choses humaines

GUILLAUME APOLLINAIRE,
ALCOOLS

*

Es šūpojos zaros, pār ielam kas sliedz;
Es paceļu galvu un raugos
Pret debesīm, putnos, kas laižas un klie dz —
Kā jautros un mūžīgos draugos.

Es uzkāpju torņos, kur zvani tik guļ,
Un izliecos atvērtās lūkās,

Un ieraugu jūru, kas ūdeņus kuļ,
Un zvaigznājus mākoņu pūkās.

Tad pieaug man spārni, un tieku es rauts
Pa pasaļu bezgala telpu,

Un ieraugu tautu un pilsētu daudz,
Kas sveic mani aizrautu elpu.

Man vaj'dzēja, brāļi, reiz tikties ar jums,
Un tādēļ es pacēlos gaisos,

Man vaj'dzēja zināt, kas līgsmos, kas skums
Kas nomocas cīņiņos baisos.

Es uzlaižos zaros, kas debešup trauc,
Es pagaistū augstumā pašā —

Sirds pāri man plūsmo, sirds pasauli sauc,
Un sirdī man — pasaule plašā.

*

S prauslo zirgi un spuldz ar pakaviem zibeņus ātrus,
Aleju lapās kas zūd.

Zirgiem līdzīgi trauc pār pilsētu gaisma un gadi,
Plīvinas dvēseļu vējš.

Ak! kā šis dvēseles mirdz, kad es vakaros atgriežos mājās
Simtsimtās mainībās plēsts —

Senlaiku dvēseļu vējš tad kā vakara sarkanums maigais
Dzestrodams sāpēs man plūst.

Jūtu es, dziļi kā guldz itkā miljardu avotu lūpām
Pilsētas pirmlaiku gars:

Spārnoti akmeņi skrien un nogulstas egles par spārēm,
Uzvarēts, mierīgs spīd laiks.

Ielās, kas jūraini murd, es kā kaņavīrs sitos un laužos,
Mezdamies pasaulē kārs, —

Vaļas nav sapņot un smelgt, jo pilnst man ik dzīsla,
Nomodā mūžam mans gars.

Riets

No upes laižas vēsa elpa,
Uz mājām laiks, pie miera laiks —
Bet izkust saules rieta telpā
Es gluži gribētu kā tvaiks.

Reiz pārpilns nežēlīgu sāpju
Un aizraujošu prieku nests,
Pa tūkstots apspīdētu kāpju
Nu tieku brīvots, augšup vests.

Ak, stunda visuaugstā laimē,
Kad prieks un sāpes kopā jūk,
Kad ieeju es lielā saimē,
Kur mana mazā dzīve brūk —

Kad es tik stiprs reiz jūtos,
Ka tālā ceļā varu iet,
Vislaiku vairījies un pūties,
Un raudzījies, kā saule riet —

Ak brīvi, brīvi man reiz dodat!
Es kliegzot žēlojos kasdien,
No miera bēgdams kā no soda,
Kā ūdens lāse vējā skrien.

Un cik par to bij ļauna jācieš!
Un cik par velti dzīves šķiests!
Vai tiešām lielais miers man sācies
Un dārgs viss kļuvis, kas reiz ciests?

Es darbā ieritu kā skudra,
Kā viena straume, domas tek —
Kad rieta seja svēta, gudra,
Kā uguns augstu gaisos deg.

Negaidīti laba diena

No paša rīta man šķita,
Ka diena būs gluži cita,
Izņēmums tumšajos gados,
No ļauna gara pa kuŗiem es vados.
Lietu dvēseles lidoja liegas
No ielām, no namiem, no sniega,
Bišaini zuzēja tramvaju drātis,
Kā dziedinot degošās vātis,
Visām rokām koki apkampa mīļi,
Logu acis smaidīja zviļi,
Un pret pusdienu sāka likties,
Ka visi cilvēki grib ar mani tikties.
Uzplūda priecīgi-neveiklas jūtas,
Kā cilvēkam, jaunas drēbes kam šūtas,
Vai tādām, kaš iecelts amatā augstā.
Kūstoša sniega lāsi saberzis plaukstā,
Es klusi iesmējos priecīgs:
Piliens tik niecīgs, pavisam niecīgs!
Bet kā viņš, nokrizdams laikā,
Mirdzinas mилоšā tvaikā!
Līdz pašam vakaram biju pilns cerību,
Itkā noslēdzis drošu derību,

Un sapņi izgāja ārā, izdegot rietumiem,
Atkal reizi no izmisuma un bēdu cietumiem —
Apjukuši viņi zvaigžņainām acīm mirkšķināja
Un nesaskanīgu meldiju kā pirmie cīruļi
tirksķināja.

Kamene

No klusas smaržas pilniem zāļu ciedriem
Nirst kamene pret rīta sauli lēnām,
Caur lejas vēsmām, nakts vēl pilnām, rēnām,
Caur kalnu gaisiem, starošiem un ģiedriem.

Nav laika tai priekš rīta kantilenām,
Ne dievpalīgu padot darba biedriem;
Viscauru dienu strādā vaiga sviedriem,
Līdz smilgu gatvās vakars nāk ar ēnām.

Kluss stiebrīņš pieliec velgu smaragdbļodā;
Caur lapu krēslu attumst zemes ala,
Kā avots sakalts, grods kur turas godā.

Kā medus lāses, dienas rit bez gala;
Ne jūt, kā pļavas zied, mirdz zvaigznes godā;
Nav dzīves jūras, ir tik darba sala.

Sienāžu vasaras balade

Mums svelmē rasas dzēriens salds,
Kā kazas piens bij Teokritam;
Tik maz pēc Jāņiem zāļu šalc,
Mēs mītam nu uz gludām plītam.
No ķēnišķīgām puķu svītam
Vēl smarža kaisli-sēra tvan,
Un pļāvējgrupām aizvadītām
Vēl skaļi vijoles mums skan.

Klāts pļavējiem nu mājās galds
Ar bļodām smaržu tvaikos tītām,
Bet acīs deg vēl ugunsmalds
No izkaptīm tumšzili trītām.
Un dažnakt sapņos tie līdz rītam,
Kā puķu bērēs bites san,
Un milā mocīsies un spītā,
Un dzirdēs, vijoles mums skan.

Ak, Saules Valdniek, zeltainbalts,
Kas ģērb mūs zaļā chrizolitā!
Drīz paliks dzestra upes palts
Un vēji skries ar lapām šķītām.

Kur senās paaudzes? reiz bij tām
Kā rudens saulei jāztvan;
Par senām ēnām, liktens dzītām
Vēl klusi vijoles mums skan.

I z s k a ņ a

Ar vijolēm mēs nāvē krītam,
Kad augļi krītot dārzos zvan —
To nakti cauri līdz pat rītam
Vēl līgsmi vijoles mums skan.

Silta rudens diena

Kad ilgi nav zem liepām būs,
Kā gribas slavēt rītu siltu;
Tik mīksti bruģī rati rūs,
Itkā no zemes projām viltu.

Ka sapņos, slaida dāma iet,
Vai rudens? prasa sev. Vai jūlijs?
Un domas nevar valdīt ciet,
Pār kokiem spurdz, kā dūju pūlis.

Kā rietā rūca ielas, dārzs,
Un zirgiem skrejot dzirkstis šķēlās!
Kā tricēt lika skatiens kārs
Un augstās krūtis strauji cēlās...

Ak, rudens siltumam kāds prieks;
Drīz nebūs saules dienasvidos,
Bez lapām koki naktis kliegs,
Un gatvās tukšās sniegi lidos.

Un būs jau aizmirsis to prāts,
Un neatspīdēs vairs tam jūta,
Kur mīlā šķelta dažā vāts
Un dažā uzvara kur gūta.

Apsniegošā pilsētā

Lūk, jau tumšs tiek logs. Pagurst krūtis,
Lēnums ritmos visos, itkā dzīve mieg —
Un tad pekšņi viegli zvaigžņo rūtis,
Palsi staro: nu jau snieg, patiesi snieg!

Nu ir jāmet viss un jāiet ielās,
Alejās, kur sācies pārslu karnevals.
Laiks, kā visās pārvērtībās lielās,
Liekas skanam maigi cēls, kā zvans kur tāls.

Esi sveicinata, Apsniegošā
Pilsēta, kur jautri namos atspīd guns.
Ak, kā aizslīd dejā apburošā
Gājējs, braucējs kamanās un rejošs suns.

Plīvurs ilgs un šaltains gaisos lejas,
Bezskanīgs, un bāli-atspīdošs un mikls;
Dziļi jāraugas nu draugu sejās,
Kuŗas slēpj kāds biezs un aizmiglojis stikls.

Un nu pāgaist rūpju diena visa,
Un nu jāpārsvē ir smago domu zelts;
Pārslu miglā atspīdums dažs dzīsa,
Draudējums dažs kļuva nevarīgs un velts.

Pārslu straumes liegas, bezgalīgas
Plūst pār pilsētu. Ak, pārslas visu tin!
Dvēs'lē gaišās mocartiskās stīgas
Atkal atskan, atkal dzied un dzīres svin.

Cīņa ar vakaru

Vakars —

Tu atkal uzbrūc man ar saviem sarkaniem stariem:
Kā prerijzvērus ķeķ ar arķaniem gaŗiem
Tu mani satvert gribi, ar sērām šaust, ar ilgām mocīt —
Locīt,
Kausēt manu garu kā zeltainu vasku, —
Lai tad tas izplūstu jūlija nakts tumsā kaisā
Kā lapu šalkas, kā nezinkur ejošas žēlas nopūtas gaisā.
Vēlās vasaras ziedu smaržainumā baisā
Ar nogurumu žņaupt gribi manu sirdi kā ar laso —

Tu, ak, vakars!

Noņem reiz savu medaini-spīguļaino masku,

Lai es varu apdziedāt tevi bronzas oktāvēs kā Tasso.

Projam, tu, saldlūpu melsēj, [spuldzīgais bicantiniskais
sirds stinguma ķēniņ, nāves izsūtītais spiegs —

Tavā sarkanā gultā nāvei līdzīgs ir dvēseles miegs.

Ak!

Lai vaļējās debesis liesmas lokas,

Rokās

Lai sajūtu atkal es trīsas, kas sludina uzvārētgribu,

Nežilbstot acis lai skata vakara sāpju zelta zobenu zību

Atkrīt no sirds lai Tika smagnējums, Ronsara salde-
nums, Verlēna skumju dzidra —

Lai vienu pēc otras nocērtu tavas galvas, ak, zeltaini-
purpurainā vakara hidra, —

Jo es negribu vairs ilgoties neziņā un skumt,

Nekādas taustamas, redzamas debesis negribu pār saviem
sapņiem vairs jūmt:

Lai jauns es tiktu, lai jaunu es rastu —

Sviezdams es aizsviežu projam šāis strofās tavu purpura
nastu.

Bargā puķes mācība

Puķi no dzimtenes dārza
Uzšķīris grāmatā vecā,
Sajūtu smaržu

Kā tūkstots gadu,

Tik tāļu,

Kā lietus ūdens,

Tik maigu.

Žēlums par bērnības sapņiem

Apņēma mani kā dziestošu zvaigžņu mirdzums.

Un tad es sapratu pēkšņi,

Cik veltīgs ir tas,

Pēc kā es esmu centies.

Nabaga dvēsele!

Vītušo puķi nu klausies:

Norimst nemiera jūra,

Un zaudēts uz mūžību miers.

Vēsa dvaša

Dvēselē lido,

Acis sausas, lupas sausas,

Bet sāpes

Plēš harpiju nagiem jau kuŗu gadu man sirdi.

Bezdzībeni

Kā mežā svinīgi kaļ dzeņi!
Kā dzīvē aizrauj viss, kas labs!
Ak, dziedat, tumšie bezdzībeni,
Varbūt viņš atpestīts vēl taps!

Varbūt to apņēms gaismas slava
Un velnu pārspēs viņš kā Fausts?
Ak, ko! Lai lūdzas dvēsele tava,
Kad kluso sapņu gredzens lausts.

Vēl reiz par kalnu mieru lasi —
Un gaismas grāmatu ver ciet;
Svied projam mīlas beigu grasi,
Neviens vairs nenāks rētas siet.

No tumsas bangas pretīm šļāc,
Rūc mirdzot pirmasauļu aukas;
Vairs turpu neatskatās prāts,
Kur saulē birstalas bij jaukas.

Ak, dziedat, tumšie bezdzībeni,
(Vēl dzīvē aizrauj viss, kas labs!)
Varbūt no jauna strādās dzeņi,
Varbūt viņš atpestīts vēl taps.

Pēterim Ērmanim

Dii Minores

1. Nezināmu dzejnieku eņģelis

No kādiem tālumiem, no kādām tautām
Spurdz tavi spārni man šorit?
No kāda loga, augsti vaļā rautā,
Šī dievišķība dvēs'lē spid?

Sirds kaisli sit un mulst kā nesamaņā,
Un visu dienu nerimst prāts:
Man liekas, tāļā svētsvinīgā zvaņā
Ar mani saulei lūgtos kāds —

Lai visi mēs uz vienu gaismu dzītos,
Lai visiem viena dvēs'le tiek.
Ak, mani brāļi vakaros un rītos,
Sen-Luijas, Deli dziesminiek!

Kad skumst no mums kāds, ļaunā liktens norāts,
Gaišs eņģelis caur tumsu šalc —
Ka pieminēkli, kuŗu slējis Horacs,
Katrs cīnītāja vārds tiks kalts.

2. Pēdējais lotofags

Tālā jūrā, salā neuzietā,
(Vai tā senā Tule pretīm nirst?)
Lotofagu pēdējais šai rietā
Zelta bitēm dūcot mirst.]

Balsis tālas skan caur skaidriem gaisiem,
Tauvas šņāc, pret andriem ūdens rūc —
Un pār lotosziediem medainkaisiem
Bālas asins plūst no krūts.

Jūrā tālā, salā neuzietā
(Kā to atradis nav kompass-mags?)
Sen reiz, sen reiz (laiks tas nu jau rietā)
Mita sen reiz lotofags.

3. Kafējnicas demons

Kad redzāt ielās, vakartumsā dziļā,
Kā mirdzīgs vaibstas kafējnicas logs,
Tad zināt: tā kā Vailda Kenterviļā.
Tur lūdz pēc palīdzības apsmiets spoks.

To vīru redzāt, matiem izbālušiem,
Pie loga, aukstums kapenīgs kur pūš,
Ar acīm baiļu-milzīgām, kā trušiem ?
Kā lustru zelts, jau viņās nodziest mūžs.

Ak, kafējnicu demon, kuŗam Lotreks
Bij uzticīgs, Domjē, un Ropss, un Gijss —
Drīz tevi gluži, gluži sāņus notrieks.
Uz kapiem vien' pēc otra aizvadij's

Es daudzus jau no taviem labiem draugiem
Vairs nemodisies augstmanīgais splīns,
Un neuzputos ne ar kādiem raugiem
Vairs senās romantikas kaislais vīns.

Kur Tūkstots Vienas Naktsteiku effendijs ?
Kur veiklais mīlas jūrnieks Don-Žuans ?
Kur mūžīgs gaŗlaikotājs saltais dendijs,
Ar dvēs'li ačgārno kur skumjais Glans ?

Tu viens no visiem, kafejnīcu demon,
Vēl palicies kā tukšo laiku tēls.
Nu dzīvē atgriežas Žil-Verna Nemo,
Kam pierē moceklības gaišums cēls.

No jūras tumsā pavadītiem gadiem
Tam rokas sadreb vēl un acis žilbst —
Bet garlaicības dievs ar saviem radiem
Tā svītā smagi-spožā neietilpst.

Aktiera uzruna *Zorža Dandena* izrādē

Manas dāmas, mani kungi —
Kaut viss jau kārtībā un ļaudis gaida,
Es iesākumu uzdrošinos kavēt,
Jo lugas dzejniekam vēl atdot godu
Aiz priekškara, šurp biedri mani sūta.
Šis komedijas autors — mūsu brālis.
Viņš sevi izspēlējs un nedzird smiltis
Vairs aplausus un slavas dunoņu —
Kā liesmu, kuņu vējš uz tumsu pūš,
Dziest aktiers līdz ar lampu ugunīm.
Šis lugas autors — līdzinieks mums visiem.
Ar cilvēcīgām vājībām un sāpēm;
No jaunās sievas Armandas daudz cietis,
Un Versajā, kur tūkstots strūklu lejas,
Lenõtra dārzos, Lilli dziesmām skanot,
Cik reizes nerru drēbēs dusmoj's, raudāj's
Un karaļpriekšā streipuļodams smējies.
Bet mākslu iemilējis viņš tik kaisli,
Ka nāvei jāiet bij uz skatuves.
Tad būtu savādi un necienīgi,
Ja brālis aktiers viņu neminētu,
Kad trīssimts gadus nosit laika pulkstens.

Viņš sit par godu Moljeram tik svinīgs,
Kā daždien augstos svētkos pieklājas.
Viņš slavē divas Muzas dievišķas,
Kas viena mākslinieka iemīlētas;
Viņš slavē ritmu, grāciju un smaidu,
Kas nenodziest uz lūpām Moljeram,
Un brīvo franču garu godina:
Lai slava māksliniekam, kas ar drosmi
Un gaišu skatu veidoj's lielus darbus.
Uz augsta stila koturnām šai laikā
Nav parasts staigāt daudz. Nu lugu skatat,
Kur autors smeļ par sevi un par citiem,
Par uzpūtību, muļķību un meliem,
Kas dzīvē daudzreiz brīnum sarežģas,
Tāpat kā augsts un zems, un nakts un saule.
Kā pirmizrādē Versajā daudz dziesmu
Un rotaļdeju Dandenam rit apkārt.
Šobrīd vaj'g sākties pirmai pastoralei:
Es lūdzu uzmanību,
Daiļās damas! cēlie kungi!

Reinholda Veica bērudiena

Dzirdu es: nomiris Veics, — šī sēru vēsts pilsētā
visā.

Prātā man teātris nāk: kas gan nu notiekas tur?
„Veics kur?“ sauc inspiciens, „jau laiks tam uz ska-
tuves iet.

Ļaužu pilns mirdzošais nams, tāļu nes cerību vējš —
Ejāt un rādaties spožs, ar jasmību saņems Jūs sirdis.
Gŗūts bijis cilvēkiem malds: laimīgs, kas palicis dzīvs,
Redz nu, kā atkāpjas nakts, un karogi uzlaižas gaisos.“
Mudinot vārdi tā skan, bet atbildes nesadzird auss —
Nerunās mākslinieks vairs, priekš citiem viņš runājis ilgi,
Rīts kad nu Latvijai aust, miegs tam uz plakstiņiem
krīt.

Ļaudis lai bijībā rimst —: jūs redzāt, kāds aktierim
|liktens!

Jūsvietā dzīvojis viņš, paliek bez dzīves nu pats;
Tiešām, tāds varoņa mūžs: tas citos ir pildījis sevi.
Klusi nu pienācis bāls Izvedējs, aicina līdz —
Spēlē nu, spēlētājs, sev. Ak, ļaudis, kas redzējat Veicu,
Pieminat viņu, kad zaļš pavasar' tērpsies tam kaps.

Blaumanis grāmatās dzīvs, un klavierēs runā vēl
Dārziņš —
Jansons kur, Duburs, un Veics? Sadedzis liesmās to
mūžs,

Vējaina tumsības nakts nu izplesta tāļu aiz viņiem:
Neriet lai mūžīgi gars, mūžīgi piemin lai sirds.

Aleksandra Bloka piemiņai

1.

No visiem, kas pasaulei devuši dzejas,
Vismīļākais bijāt man Jūs —
Un cik es vēl skatīšu dzejnieku sejas,
Ko stiprāk vēl iemilēt grūti man būs.

Es brīnījos daudziem, kas izsūta starus,
No grāmatu lapām, kas mūžīgi spīd,
Ar mūžīgu šalkoņu pilda kas zarus,
Kad gadi kā ēnas pār kapenēm slīd...

Bet Jūs esmu iemilējis gluži bez mēra,
Kā burvi, kas pasaules atslēgas nes —
Un dvēsele mana bij dažudien sēra,
Ne mūžam ka nespēšu izteikt tā es.

Cik ļoti es liesmojis vasaras rietos,
Cik uzticīgs sapņiem es bijis arvien,
Kā čukstējis lūgšanu vārdus daudz smietos,
Un jaunāks tik palicis, gadi kaut skrien.

Ak, meistar, kam nu to vairs sirds mana sacīs!
Nu desmitkārt baigāks šķiet liktenis mans,
Kad pēdējais riets Jums ir izdedzis acīs,
Un saceļas negaiss, kliedz kapsētas zvans.

2.

Meistar Aleksandr! kā atspīd kristalrants
 Šodien glāzei man ar spožo vīna elli — :
 Reizē sveikts lai Aligjeri Dants
 Un sirdsmīļotais mans Persijs Šellijs.

Tās ir manas katedrales slaikās;
 Marmorplatēs svēto saraksts kaist, —
 Varu dzīvot tā kā Vidus Laikos,
 Tā kā mūks, starp svētbildēm kam miers ir skaists.

Tā i redzu zelt' un zilās emaļas,
 Godbijīgas sveces tumšā kapličā,
 Raibā ļaužu burzoņa kur nemaļas,
 Klusums Dievu lūdz, uz ceļiem saplacies.

Bet jūs izkāpjat no slavas kvēles,
 Nakt' un vējā ejat atkal visi trīs —
 Tam, kas jūs par vadoņiem ir vēlēj's,
 Sapņu paradizē miers būs gluži īss.

Pieviļas, kam Beatriče — miers,
 Mabu Karaliene mīla, rāma,
 Tas, kam šķiet, ka frizēts, lokans kavaliers
 Būt var Brīnišķīgai Damai.

Una cosa venuto di cieli in terra —
Debess zemes virsū, mīla šķietas Dantam;
Zemes laime, dzīves ilgas, kuŗas nezin mēra,
Aleksandr, visbrīnišķākā Jūsu manta.

Dzīvei pretīm, izbailēs un priekā nodreb,
Katrs, kas iemīl tā, ka mīlā pazūd pats,
Mokunaktis nomodā viņš pārļaiž modri —
Slava tam, kas iemīl tā,

Ka par sevi gluži aizmirst iespēj pats.

3.

Ka esmu laimīgs bijis, liekas brīnums,
 Pat smaids sāk plēnēt sauss:
 Vairs tikai bargos izmisuma vīnos
 Kveld līgsmo dzīru kauss.

Sen aizmirsies man skūpstu smaržains saldums —
 Tas citu lūpās tek;
 Neviens vairs nekopj manus sapņu galdus,
 Visdienu bāla uguns deg.

No logiem aizkari krīt rupjās driskās
 Un bezmiegs galvu spiež.
 Ak, atmiņas! kā lampas elektriskās
 Kas jūs vēl nenogriez?

Viens, izsmejoši-tukšās, saltās telpās,
 Es glāzi ceļu bāls, —
 Dveš nāves saltums tumšā vīna elpā,
 Kā vērmeles un sāls.

„Uz Jūsu laimi, vienīgā Madonna,
 Sirds rubins, dvēš'les lals!
 Uz Jūsu laimi, Mūžīgā Madonna,
 Mans iesākums un gals!“

Novembra sniegi pār pilsētu lidoja,
 Seja tev palika bāla kā krīts;
 Lampām lēnlobālot, dzērāju vidū,
 Judasa skūpstu mūs skūpstīja rīts.

Dievišķā svētrīta zilganā gaismiņa,
 Rīts, lampu miroņiem pāri kas kāpj —
 Atkal man krūtīs (patiešām, tas taisnība)
 Sappi kā harpiju plēsieni sāj.

Logs, lūk, pret gaismu ar melnajiem balstiem
 Liekas pēc krusta, kas slepkavam sists:
 Kā es ar' vairoš un dzērumā zvalstos,
 Nāvējams smaidu kā padevīgs Krists.

Reveranss rītam! šim bendem ar tuteni!
 Smiedamies, klibs pēc trīsceturtdaļ takts,
 Atgriežos dzīvē caur pēdējo puteni:
 Neizbēgt! mūžam div' acis uz vakts.

5.

Meistar Aleksandr, vai tiešām, meistar,
 Jaunais cilvēks tikpat kusls vēl dzims,
 Dvēs'les-dabas cīņas ka tas neiztur,
 Ļimst kā niedra, pakrīt gultā slims?

Vai tas vienmēr meklēs kādu Tibetu,
 Augstos kalnos kur var alu cirst,
 Lai tam moku lepnums acīs zibētu,
 Kļaujās vientuļās kad jānomirst?

Ak, tik ļoti daiļš šķiet nelaimīgais,
 Varonīgs — kad liktens glečers šļūd!
 Vijolnieks, kam pušu rautas stīgas,
 Paganini dzirkstis pirkstos jūt.

Tikai augstu sapņu svaidīts, tikai retais
 Sīkās dzīves ogles liesmās pūš —
 Tas priekš citiem moku naktī metas
 Un kā zvaigzne atspīd viņa mūžs.

Mēnešērdzīgais

Vai dzīvs maz esmu? bez skaņu lūpas čukst,
Skumju miroņa seju rāda man spoguls.
Bet es tak dzirdu, kā dzīslās asinis pukst,
Redzu veļamies dvēselē mirdzošus logus.

Ak, tas tik miražs! ne īsti nakts, ne rīts —
Augstos jumtos es eju mēneša sērdzīgs.
Kā bite tāla ausis vēl dzīve sīc,
Tālu šalcam vēl dzirdu kaislibu tērci.

Kā liķa palags skauj mani gaišums auksts,
Dzidrums bezgalīgs sastindz's; laiki nu nostāj.
Ne sājpu brēciens, ne milas zīdu čauksts
Neskaļ sirdi, kā gāstu mirdzošā postā.

Pa domu karniziem stāviem man noiēt spēks,
Slidiem atziņu kalniem ledaini blāviem,
Bet ja no dzīves kāds manu vārdu brēks,
Mani modinās tas kā meistara šāviens,

Un sirdi ķerts es no augstās mēnessnakts
Triekšos lejā uz plītim, kur kaisles samīn —
Un būšu brīvots, kad beigsies šis akts,
Brīvs — kā dievības ratu sabrauktais bramīns.

Viduslaiku cilvēks

No krēslaino un šauro ielu tvaikiem,
Kur dziļas netīrumu bedres smird,
Viņš noraugas uz torņiem augsti-slaikiem

Un zvanu gŗaudumā *Te Deum* dzird.
Mirdz Marija no debess augstās svēta,
Zem kājām elles dzelmes tumsā vird,

Un dvēs'le plok kā dūja izbiedēta.
Tai mīļš ir atteikšanās smagais jūgs,
To dedzina vēl katra Kristus rēta —

Bet Diena Pastarā, kas sferās rūks,
To nespēj atturēt no saldā grēka.
Tā viņā mājo Dominika mūks,

Un kaisles gars no senā zvērcilvēka.
Ak, bruņinieka sejs, kā bronzā liets!
Vēl aizrauj viņu katra asins dēka,

Ar nāvi mīlu savieno viņš ciets, —
Bet acīs platās, liesmu pilns un sērīgs,
Jau atspīd senās varenības riets.

Bez domu domātājs, vien sevī vērīgs,
Kam dzīve šolastikas režģis ģrūts,
Un maldi viss, kas brīvs un neizmērīgs.

Viņš jūt, ka tālu maija pērkons rūc,
Ka jaunas dienas gaisma logos laužas,
Un slavu brīvībai šalc ērģeļplūds —

Bet pats viņš neziņā un tumsā gaužas,
Simts dogmās savu dvēs'li pazaudēj's.
Dziļsirdī beigu nogurums jau graužas,

Un sabrūk spēks. Viņš nebūs jauncirtējs,
Kas uzlies gaisos Bruneleski Domu;
Viņš nebūs Valla, drošais atkritējs,

Kas skaņi smeļ un ārda veco Romu.
Ak, Viduslaiku cietums skumjš un velts —
Nu vakars spīd ar Putnu ceļa jomu,

Un arkās augstās rit kā kūstošs zelts,
Un *Angelus* kluss plūst uz tumšo celli —
Kur kājās raujas mūks, spējilgu dzelts,

Un zaimo izmisā, un apsveic elli.

*Scribes et Phariséens, hypocrites, malheur à vous !
Politiciens et prêtres, artistes, écrivains, corroyés
de la mort, vous êtes plains, au dedans, d'ossements
et de la pourriture. Ah ! vous êtes bien les fils de
ceux qui tuèrent le Christ.*

*ROMAIN ROLLAND,
CLERAMBAULT*

Orfejam

O rfej,
Kas tu klīsti pa zaļikrēšļaino
Apakšzemi,
Spēlēdams ēnām un nāves upju viļņiem,
Vai nesauc augšup tevis neviens
Uz jaunām dziesmām?
Klīstot pa zaļikrēšļaino
Apakšzemi,
Kur ļaudis, un viļņi, un koki ir mēmi,
Starošas tirpas vai nepārskrej dvēs'li,
Kā barga vēsts
No augšienes ļaudīm?
Stīgas vai neraujas augšup
Ar priecas vēsti
Cilvēkam?

Uznāc pa melnajām zemzemes kāpēm,
Izlauzies augšup pa rūdu dzīslām, pa koku saknēm
Ar savu mūžīgo dziesmu —
Apsbur asinis, izkļiedē dusmas, savaldi cilvēkus,
Kā sen tu zvērus savaldīji —
Lai mostas sapnis jauns
Par jaunu dzīvi.
Orfej, kas tu daiņo zemzemes velvēs,
Mēs gaidam tevi.

Elegija ar draudiem

No dzīves telpām zūd pa laikam
(Ik stundas, ik mirkli!) kāds mītnieks —
Viņu izsauc ārā, viņš neatgriežas atpakaļ,
Viņam jāizgaro kā tvaikam.
Varbūt tas bij paklīdis plītnieks,
Varbūt nabags, ko bads dzirnu akmeņos maļ,
Varbūt lepns visām varām spītnieks —
Viņu izsauc ārā, viņš neatgriežas atpakaļ.

Ļaužu pilnas tāpat paliek pasaules telpas,
Ar pilsētām, kazarmām, skārņiem un kuģiem.
Pēc stundu saraksta gaisma aust, saule riet, —
Varbūt vienotram vienotru sekundi pietrūkst elpas,
Varbūt vairāk moku krājas virs bruģiem
Un, roku pielicis, sirdi dažs mēģina saturēt ciet,
Bet tā kā senāk brēc svilpes aizejošiem kuģiem,
Un pēc stundu saraksta gaisma aust, saule riet.

Tik retu reizi, kā zibens no zelta,
Nāves izkopts spīdums žilbina acis:
Kāds liels un slavens slimībā smok,
Gaudena miesa no dievišķas dvēseles šķelta —
Cīnītājs, dzejnieks, inženiers velēnās plācis
Un vēsturnieks grāmatās kapu tam rok.
Uz brīdi tad iesāpas miljardas acis —
Kāds liels un slavens nāvē smok.

Un redzot cik liela ir likteņa nasta,
Kas cilvēkam plecus nomāc,
Var dzirdēt vienmēr — dažs ļaunprātā smeļ:
„Tev, zināms, nepatik miršana prasta —
Cita lieta: kā pāvestam mirdzošā Romā!
Tev, zināms, netik bez atmaksas darba nasta,
Un tas, ka tik sapnis viss jaukais, kas domāts,
Var vienmēr dzirdēt, dažs ļaunprātā smeļ.

Tev taisnība barga, nežēlīgs smējējs,
Tev nelaimes ieraudzīt acis ir asas,
Bet tavi redzokļi vienkrāsas gaismu sūc.
Kā hijene varkš vēl ložmetējs-rējējs,
Kā kausētu metalu kalēji sevlabā izloka masas;
Kāda nozīmeniecīga: par cilvēku būt!
Tu redzi, kāds cilvēks pats lielisks sev rūgtuma lējējs,
Jo tavas acis nelaimes starus sūc.

Ari mēs, arī mēs no sāpēm kļūstam kā vakars,
Kas, pēdējo spožumu izdzēris, uz kājām griļo,
Bet kautkas vairāk tomēr zināms ir mums.
Savāds un briesmīgs ir ļauna un laba sakars,
Kā nāves zobens dažā atziņa zviļo,
Par glābēju tiek dažkārt pat žņaudzējs glums;
Ir dažreiz laime — pazaudēt to, ko mīļo,
Un rūgtas atziņas vissaldākais dzēriens mums.

Skan bingu maršs, dzied vijolēs lidojošs valsis,
Jo pasaules telpām tak cilvēks ir mītnieks.
Lai arī dažu izsauc ārā un viņš zūd,
Kā pārrautas stīgas, jūk mūžīgā troksnī balsis.
Bet vai tas nabags, vai paklīdis plītnieks,
Kas, padzīts no dzīves, zem velēnām trūd —
Likteņa debesīs saslejas viņš kā spītnieks:
Piemināt labie: ne tas mazākais ļaunums nepazūd!

Laika rindas

1.

Cik labi dzīvot bij, kad pils bij Hagā,
Kur miera standarts zuzinošs bij kārts:
Jo kaņplans izstrādāts vēl nebij lāgā

Un ķildnieks katrs vēl tādēļ tika bārts.
„Vēl vēstis gaidat no Krezò un Krupa!
„Pirms zemes ūdens asinīs tiek sārts —

„Lai miera pastorali spēlē trupa.“
Kad laiks bij nācis, šķīda blēžu malds,
Un diplomats pie Hagas sliegšņa klupa.

Bet nu tam atkal tikams svinīgs galds,
Kur lielgabali apklust mīkstā tūkā,
Kā fontans murminošs, list asinsšalts;

Nu atkal maršals mainas lēnā mūkā
Un tirgotājs caur drašu žogiem lien.
Ak, dzejniek-sapņotāj, kas jumta lūkā

Uz smailēm raudzijies, ko torņi slien,
Un klusi gaidījies uz miera dzīrēm,
Kur tavi dziesmu cīruļi sen skrien —

Nost novērsies no saldi smagām mirēm,
Kas zilas nu pār liķu bedrēm kūp,
Un tiem, kas pūlas augšā celt ar svīrēm

Tās tempļa kolonnas, kas reiz nu drūp.
Tev uzticīgam jābūt sev līdz galam
Un slieģšņi jāpāriet, kur citi klūp;

Tev jāatmin, ka asmens piesliedz spalam
Un doma izdomāta darbos briest —
Tev jābūt uzticīgam līdz pat galam

Un jābaidas nav līdzī cīņu ciest.

2.

Vecā Eiropa arvien tik režģas,
 Mezglu mezglā, cilpu cilpā sien,
 Tikko saslejas, tā krīt un mežģas.

Idejas kā vēji pāri skrien,
 Dzejas izkūp itkā smaržas pļavās,
 Daiļo ārdot, tanku kurmji lien.

Atkal maldamies mēs dziļās grāvās,
 Kuņās dievišķība neiekveld,
 Sajuzdamies tēvuzemēs savās

Tā kā cietumos, kur krēsla veld.
 Anglim, itālietīm, turkam, krievam
 Kuģi naidā glūnēdami peld.

Kopš tik sterliņu un franku Dievam
 Visas zemes ērģeļslavu sauc,
 Verharena Banķiers krunku rievām

Gaišās sējas ļaunā pīrgā rauc.
 Ja tā ilgi asiņos un nīdēs,
 Kamēr dzīvais brīvais gars būs kauts,

Vecā Eiropa uz nākti slīdēs,
Skaidrās acis nāves dusā slēgs.
Ugunsgrēkos, kas pār drupām spīdēs,

Dzeltenā un melnā saule lēks.
Bēdu domas! dusmu domas! sāpes!
Visu graujot risīs naida spēks,

Sapņos celsies jaunu tempļu kāpes.

Kareivjus redzu es ejam

Dzirdu es soļojam takti
Kareivjus, cik vien mans mūžs.
Skumji ar tiem man kā nakti,
Tumsa un drēgnums kur pūš!

Redzu es kazarmu vārtus,
Veņoties žēli kas īd;
Sniegainos vakaros — sārtus,
Biezokņu tumsā kas spīd.

Spokains aiz dzeļoņu žogiem
Pretīm glūn tranšēju kaps;
Nāve aiz slimnīcu logiem
Rādās kā glābējs kāds labs.

Kareivjus redzu es ejam,
Cik vien mans mūžs bijis ilgs, —
Pulvera dūmi ap sejām
Tinas kā vīraka zilgs.

Atšķir nu, vēsture, lapas,
Bezvārdu miljonus teic —
Pieres šīs, asiņu slapās,
Cilvēce, bijībā sveic.

Godāts lai cīnītājs augsti,
Tuvs viņš mums bijis vai svešs —
Audzi no kapenēm, plauksti,
Brīvotās cilvēces mežs.

Parade

Kāds ass un degošs zobenu spīdums!
Dun soļi, zirgi sprauslo alejās;
Sauls arklu uzplēsts mākoņu līdums,
Ar svētrīta zemi debesis, salejas.

Ko nozīmē, tēvs, šāds brīnišķs gājiens,
No miega kas mūsu pilsētu modina,
Kā ikdienai ģenija mājiens,
Ar taurēm kas varoņus godina?

Un droši tu gribētu, tēvs mans mīlais,
Arī mani tur redzēt kā ciemiņu?

*

„Tiešām, šis parades gājiens zviļais
Mūs aizrauj ar uzvaras piemiņu

Lielgabalu dārdos svinīgos un drūmos.
No pirmām kaujām maz vairs klātnieku —
Kādā nāktī, negaisā un dūmos,
Cik zirgu saļima un jātnieku!

Zem velēnām parades taktī
Tie jā nu, mūžīgas tumsas kavēti,
Un neredz vairs savā aizdzīves naktī,
Ka zalutē zobeni: Slavēti!

Un nozīmē, dēls, šis gājiens staltais,
Ka cilvēks pārkāpj vēl mīlas derību,
Ka šauteņu stobros guļ ienaidis saltais,
Un nav uz mieru vēl pasaulei cerību,

Ka ilgi uz robežām kareivji stāvēs,
Jo tālāk par domām skrej lode gaŗenā,
Un augstākā slava būs tiem, kas vairāk nāvēs —
To nozīmē, dēls, šī parade varenā.“

Laiks

Nav taisnība, ka netaisns, smags un sērs
Ir kļuvis laiks, un cīniņš pats bez elpas,
Ka kaislīgums vairs neizverd no telpas,
Ka vienlīdz apriebīgs ir vilks un jērs —

Kā mirusi ir dvēsele, un melns
Tai aizdej pāri biržas skaitļu tiražs,
Kur neatspīd nekāds vairs mirdzīgs miražs,
Kur vienlīdz izstumti ir Dievs un Velns.

Nekad vēl Sapņu-garam, aizmūž-sens
Kas sferās skan, kā avots mūžam irdzošs,
Nav zaluts skanējis tik cēls un mirdzošs,
Kā tas, kam skanēt liek šis gadsimtens.

Ak, kāds nu drūmi-cēls, un skaņu pilns,
Dziļdomīgs izgrimst gaisos sarkans vakars,
Ar Nebijušo tāļš kā jaušams sakars,
Kā Andos iesviests oceana vilns.

Drīz plēnums dziest un satumst zemes klints,
Un skan, kā kauju pērkons, jūras šalkas,
Nakts gaisā it nevienas zvaigznes smalkas,
Neviena kokgala, ne torņu zints —:

Jo tā vien pasaulei jauns rodams veids,
Ka chaoss grūst, un pēdējais brūk likums,
Un zūd no atmiņas, kas miers un tikums,
Un ķūģus neuzņem neviens vairs reids.

No baznīcām, kur skanējis ir *Svēts*,
Plūst *Ça ira* un nikna Karmaņjola —
Sirds nepiemin lai spožā aureola,
No kā bij senais ģenijs apmirdzēts;

Vairs sens kāds liegums, smaržu pilns un žēls,
Lai sirdi neaizviļ ar bālo Jezu, —
Ar kādu nedzirdētu Marseļjezu
Lai pāri drupām ceļas standarts kvēls.

Un kad būs jauna gaisma, zelmens zaļš,
Un saskanīgs un ritmisks dzīves plūdums —
No pāgājības kalniem it kā šļūdums
Nāks zili-mirgojošs un cēli skaļš —:

Rūks dziļš un varens lielgabalu dārds,
Kas reiz pie Marnas viesuļoj's un Pjaves,
Un sejas baltas, sarautas no nāves
Tur atspīdēs un ugunsgrēks kāds sārts,

Kas drausmu spožumu caur nakti lies,
Pār klajumiem un katedraļu drupām,
Un asins aptašķītām liķu grupām,
Priekš kuņām debesīs ir miris Dievs.

Un pats šis laiks, kā karogs asins-spožs,
No tālās pagājības pretī plīvos,
Un sirdis harmoniskās atkal dzīvos
Kāds kaujas maršs, caur liesmām uzvarošs,

Un izpirkts būs viss senais šausmums baigs,
Pār drupām celsies smaržains slavas vīraks, —
Un tad, kā kalnos atspīd tālums tīrāks,
Šis laiks nirs pretī teiksmuliels un zaigs.

Mājup ejošie karogi

Rimis, klau, pēdējais lielgabals baiss.
Induss un kanadiets atgriežas mājās —
Pirmais tāds vakars pār pasauli klājas,
Zvaigznēs kur atspīd no dūmiem tīrs gaiss.

Pirmais tāds vakars, tāds pasaulisks zīds
Nolaižas mirdzošs pār kalniem un lejām,
Savējos saņem, kas sājpilnām sejām, —
Ak, kur pār daudziem ir smilšu sniegs dzīts!

Līdzī kā vaigs, kas ir palicis mīļš,
Karogs dažs pussarauts uzticīgs lokas,
Trisēdams viegliņām gurušās rokās,
Vizodams gaisā, kas zvaigžņu pilns, zviļš.

Naktī šai svētā kam uznāks gan miegs,
Armijas tumsā uz mājām kad taustas,
Karogi kātos, klau, plīvo un raustas,
Itkā tiem laisties kurp būtu nu prieks.

Karogiem sveiciens, no bezgala spelts
Laižas kas trīsot pret bezgala blāzmu!
Raugat, kā atspīd caur nakti un brāzmu
Brīvības purpurs un daiļuma zelts.

Sveiciens lai karogam katram, kas drošs
Izvadīts sauļup ir cīņiņos baisos —
Sirds visa cilvēces karogam, gaisos
Šalku pilns atmirdz kas varens un spožs.

Nezināmo dzīvju zvaigznes

Ak, cik bieži tumšs tiek dvēsl'ē manā
Kvēlā ogle, sirds, bez pūsmu noslāpst:
Viņai alkst pēc laimes, mīlas, slavas,
Kas tai spožā liesmā spīdēt liktu.

Moku drebuļi, lūk, dvēsl'ē klejo,
Radišanas nespēks aizrij domas,
Tik no sāpju bezdibeņiem šaujas
Uguns čūsku dzelonaiņas mēles.

Bet kad, gurstot, lāsti jau uz lūpām
Kopā lasas, gļēvas dusmas spļaujot,
Tad caur manu dziļo dvēsl'es nakti
Nezināmu dzīvju zvaigznes laižas.

Vai tur pauž par sevi zaldats, mirstot
Egļu biezoknī uz slapjām sūnām?
Vai no Kornvalisas ogļu šachtas
Mani sveic kā blāvas lampas acis?

Tur varbūt, kāds gluži vienkāršs cilvēks
Atblenž it kā vara naudas plakstus,
Dien' no dienas sakaisušus darbā,
Brīvam priekam nejūtīgus gluži.

Nezināmo, kluso ļaužu dzīves
Tā kā zvaigznes krītot izšķīst gaisos,
Un no visas bezgalīgās debess
Atspīd melnas sudrabainas acis.

Lūk, kā miljards dzīvju pagaist tumsā,
Neraudot un nesūdzot pret citām,
Apslāpēti sapņi raustas sirdīs,
Ikdienības darbs put sausi apkart.

Ko gan es no savas dzīves gribu?
Ko es mocos augstu sniegt un spīdēt?
Nāk no tumsas pārmetoša elpa
It kā mētru eters smaržo sejā.

Bezgalīgas mīlas pilns un žēlu,
Varoniskās debesīs es raugos:
Ak! ikkatrs grib spīdēt lepns un laisties,
Bet tik rets kā zvaigzne laižas mūžam.

Elpu aizturot es raugos aizgrābts:
Augstu cauri manas dvēš'les naktij,
Tumsā atspīdot un gaistot tumsā
Laižas nezināmo dzīvju zvaigznes.

Smaržu cilvēks pie nabagiem

Džentelmen slaidais ar acīm kā jūnija debess,
Seju tik smalko kā zīds —
Apmaldījies jūs esat.

Redzat šīs nabagu neriskās drēbes, šīs acis kā oktobra
debess,

Sejas tik bālas kā krīts —

Priekšpilsētā jūs savas *Coty* smaržas nesat.

Pa pusgrauto māju plaisām lien smakas,

No drēbju vilēm smirdoņa vird:

Liekas, ka veselas netīrumu akas

Visapkārt burbuļojam dzird.

Ak —

Izgaistat pasaules telpā

Miroņu, slimo un nabago dvašas!

Šūpojies, Šellija puķudārzs,

Tūkstošu smaržu kopojuums vārs

(Meitenes elpojums kautrs, sievas dvesmojiens kaislīgi-
kārs),

Dvašai, kas ceļas no miroņa mašas,

Heliotropaini atsmaržot liec!

Uzziedi cilvēces elpā,
Dzelteni-medainais liepas zieds!
Ak, džentelmen slaidais, ar acīm tik debesu zilām,
Nāve un trūkums savus melnos spārnus cilā
Šai ielu un šķērsielu drūmajā silā.
Miglai līdzīgi pagaist smaržu mutuļi blāvi,
Dārziem birst ziedi, un novīst daiļākā miesa,
Milas saldums tāpat ir nīcības tiesa —
Kas smaržo rūgtāk par postu? kas stiprāk par nāvi?

Jaunā igauniete

Kad vējā izpland tavu svārku zīds,
Ka rādās līdz pat ceļiem augstiem kājas,
Pār mani negaiss nežēlīgs tiek dzīts,
Kam domas lēnās pretoties ir vājas.

Kā mani panti vājie, sabrūk miers,
Ko guvis esmu vientulības kaujās:
Es vēlētos būt spīdošs kavaliers,
Kam jaunavas un sievas viegli ļaujas.

Es redzu jau, kā mirdzot krit tev kreklis
Un rādies tu itkā no putu paliem;
Man liekas dūnu spilvens būtu sekls,
Kur ienirt taviem smailiem krūšu galiem.

Un, savu domu drošo spārnu nests,
Es ieskatos tev gažāmejojot sejā —:
Kur manu mulsu nodeva katrs žests,
Ne acu spalviņa tev nedrebēja!

No lūpām pilnām nenozuda smaids,
Kā debess nevainībā svētā bērnam —
Kaut laidies tu kā kuģis jūrā slaidis,
Kaut neatgriezties tavam mieram pērnām.

Hetera

1.

Paguris, pārspēts kad važās ir mests
Vakars, kas mirdzēja dievišķās kaujās,
Dvēseli satriec tavš netiklais žests,
Domas kā smilkstoši suņi kam ļaujas.

Piekļaujas, atsedzas rožainais svārks,
Saceltās krūtis spīd batistā liegā;
Šūpojas līganie gurni kā zārks,
Jutis kur sevi dažs miroņa miegā.

Alejās zaļās, kur putekļi kūp,
Zūdi, te iznirsti, vaļīga slīdi;
Valstis, un laiki un dievnami drūp,
Strauja starp ļaudīm kad pretīm tu spīdi.

Dūcot un mirdzot kur tevi gan lifts
Uznesīs trešā vai desmitā stāvā?
Zēnā vai sirmgalvī zīdīsies ģifts,
Stenot kam atdosies pusnāktī blāvā?

Pilsēta grib kad kā ūdeņos zust,
Sapņo kad vaļējām acīm, kas nedus, —
Vai tad, ja žņaugtai tev vajadzēs just,
Dzimtenes pļavās kā atsmaržo medus . . .

Gājējs, kas naktī šai maldīsies vēls,
Nodrebēs apkārt kā spokus sev šķīstu:
Redzēs, kā Ropss, viņš, kur debess spīd kvēls,
Sievieti kailu pie krustkoka sistu.

2.

Redzu atkal: šūpodamās lēnām
 Durvīs rādas tā, kad vakars krēslas pilns.
 Ak, kā gan caur cakām pelndzeltenām
 Pretīm atspīdi tu man, kā nešķīsts vilns.

Vai es atkal tavā varā būšu,
 Neapskaidrotam vai vajadzēs man mirt?
 Vai, kā senāk, alkstu tavu krūšu,
 Tavā klēpī gatavs atomos es birt?

Nesta tu no kādas senas aukas,
 Nāsīm izplestām ko mežos gaida zvērs;
 Nezāle, kas lien no zemes taukas,
 Lāsts, ko dienā pastarā reiz aprīs sērs.

Chaoss izsūtīs kad vējus lēnus,
 Buras mirdzošās kas visās jūrās vāks,
 Un no jauna Afrodite Venus
 Gliemežratos jūras putu šalkās nāks —

Tu, kas pati ļimsti savā nastā,
 Aizlaiciskās aukas nestais moku vilns,
 Klusās čalās mirsi jaunā krastā,
 Vakars tālš kad nāks pār jūrām zvaigzņu pilns.

Lidotājs

Augstu pār pilsētu propellers rūc,
Lidotājs saulainē aizniras mierīgs.
Jūtu es, dziļi ka iesmeldzas krūts,
Karstuma vērsme ka sakāpj uz pieri.

Karstuma smagums no zemes, kas deg
Puķēs un nektarā, sviedros un sārņos;
Vērsme no saules, kas medaini tek,
Smagums no asinīm pilsētas skārņos.

Brīžiem tak tiešām pār mēru jau žņaudz
Divdabja Ariman-Ormuzda tikli,
Nevar dažbrīdi vairs svētīt tik daudz,
Nogurums gārdzošs kad ēdas pa rikli.

Malvazijplūdums, ak! tumstošais zelts,
Smaržainais saldums! pilns piekūst ar sāli —
Viss, gluži viss, kas tā cerēts, šķiet velts,
Augoņu drudzī kad redzu es brāli.

Apblāzmots sapņu un nāves arvien,
Brāli mans miljardu vidū, tavs gājums;
Ciešanu tvaikos, un sapņos, kas skrien,
Varenums slēpjas un kavējošs vājums.

Zinu es labi, ka žēlums ir lieks,
Nākotne velvējās dzelžainos stieņos, —
Bet vai tur visa jau līgsme un prieks,
Ziņkārīgs, līdzjūtīgs skatīt es slienos.

Tādēļ šis cilvēks, kas laižas kā putns
Dzidrākā rītā par pilsētu augstu,
Skumjas man uzden, ka drebu kā putns,
Kaunoties raudu, acs jāklāj ar plaukstu.

Lidotājs, lidotājs gribu es būt,
Pacelties augstu pār nākotni lokos,
Sirds lai reiz gaisu un rāmumu jūt —
Lai tad no jauna es cīnos un mokus.

Divu fleitu sacīkstes

Nebrīnies, ka aizejoša kuģa svilpiens
Tā kā Mocartfleita atskan svēts,
Kaut pavisam ikdienišķs ir kuģa tilpums
Un, kā zvērs zem cirvja, svilpe brēc.

Vilciens dzirkstis mezdams, aizskrien šņācot,
Lidotājs pār ielām neredzami rūc:
Cilvēks sapņu fleitu mūžam spēlēt māsās —
Ak, cik dažbrīd kaislo skaņu gājiens grūts!

Neatlaidīga un barga jūtam
Otra fleita ikdienišķo darbu sauc:
Viens un divi! takti vienmuļo šo simtkārt grūtāk
Desmitstundu darbā izspēlēt var ļaud's.

Tas, kas klausā pirmai fleitai, sapņu pilis saliek —:
Slava garam, kam nav miera zemes reidos!
Cietu granitu cērt tas, kas darbā paliek,
Pirmā sapņus ievēdo ar spēku veidos.

Ты — держащая море и сушу
Неподвижно тонкой рукой!

АЛЕКСАНДР БЛОК,
Стихи о Прекрасной Даме

Veltījums līdz ar

Spārnoto Armadu

Lai sveikta parade, ko liktens tur!
Laiks, dziesmas manas, nu mums atvadīties.
Nekad es neaizmirsīšu, nekur,

Kāds kaislums dziļš bij jums uz augšu dzīties,
Un, spēji jūsu lepnos spārnos rauts,
Kā norimu es vaimanāt un bīties.

Ak, bērnība, tavs vaigs jau krēslas skauts,
Un, strautiem atvizot no tāļas pļavas,
Nu, jaunība, tu bēgot projam trauc.

Vēl šalc pār mani augstās tēva kļavas,
Un kalnā avots mirdzot rūc un verd,
Svelpj darzā strazds, zum bišu pilnas dravas —

Bet dienas tās vairs mūžam nesatvert.
Kur tāļu esmu nu! kā brūku raudās,
Sirds nāves ūdens ledainā alkst dzert —

Un kā tad jūsu zelta spārni šaudas,
Ak, dziesmas manas, kaislā vanagcilts!
Es augšā mūžam cēlies jaunās jaudās

No baiļu dumbrājiem un šaubu smilts,
Un galā ticis drīz ar sikām bēdām.
Bet slava augstā, ko mums neņems vilts,

Ir mūsu ceļš uz tālām kalnu grēdām,
Un mūsu ilgu gars, un spožais spīts,
Kas sviež mūs takās vėjainās bez pēdām.

Jūs, lepnās, zemojaties man nu līdz —
Lai Tā, kas spēkus iedeva mums kaujās,
Kas atspīd dvēselē kā mūžīgs rīts,

No mums nu dūsmām spuldzot neatraujas.
Šai paradē tiek mūsu liktens svērts —
Ja izturēsiet te jūs, dziesmas straujās,

Tad citu gods un naidis nekā nav vērts.

Klodijai

1.

Klodij! kas gan man viss nav jācieš dēļ Tevis,
ak, Klodij!

Mocekļu sarakstos reiz tiešām būs ievests mans
vārds —

Liekos es bieži pats sev viss bultās, kā Sebastjans
Svētais,

Mūžam kā ciešanu tēls bijis starp visiem kas liels.

Glābiņa nav man nekur, ne no zemes, ne debess, ne elles —

Distichi, palīdzat jūs! ceļaties spārnos kā skumjā

Tumšzilu baložu pulks, kas pasaulu pasaules pārskrej.

Vaidēt tik varu es vairs, kā dūdojošs balodis zils,

Spārnos kas sitas un plīv, un nekur nezin nolaisties mierā.

Tumšs, tiešām, dievību prāts, likteņus nezin neviens —

Likstas es izcietis daudz un, spītēdams, stiprāks vien
audzis,

Bet nu jūtos kā zēns, asaras glēvi kas lej,

Pārsteigts no nelaimes pēkšņas, kā brāzmainā negaisā
laukā.

Dzīve un darbs nu man rieb, grāmatas putekļi sedz,

Ēdiens neaizskārts stāv, uz atbildēm vēstules gaida,

Kuŗas miļākais draugs sūta no svešuma man.

Biedri par mani jau smeļ, kad bāls es parādos barā,
Galvas krata un čukst: „Nabadziņš mīlē, ak, Dievs!“
Klodija Zeltainā! nerrs es Tevis dēļ palicis esmu,
Lasīdams pabiras kārs, kuņas no galda met cits.
Katuls tā mocījies kvēls, gan redzēdams Lezbijas vīru
Glāstām un mīlinām to, desmitiem citu tad vēl, —
Redzot, ka jaunajais Russ ar naudu un veiklību savu
Lezbijai mīļākais draugs, dziesmās ka glābās tik Kajs.
Naktsvidū es no murgiem dziļmākts, p̄cm aizskreju
laukā,
Kaislību vajāts un trenkts, apkārt kad vējaina nakts,
Žēlumā asiņo sirds un rokas alkst Klodijas velti.
Lūdzos, kaut būtu man dots Katula liktenis spožs:
Viesuļus pārļaut, kas nāk, degt kaislēs un uzvarēt mokās,
Dziesmās lai paceļas brīvs daiļuma mūžīgais gars.

2.

Istabā krēsla jau plūst; sniegs viegli puteņo laukā:
 Kamanas aizžādz kur prom, itkā pērkons kad tāļš.
 Ducina gaisos, un nakts ar trīsām piepilda sirdi.
 Sītusi stunda ir man, savaldi trīsas, ak, sirds.
 Ilgi tu biji kā kauss, kas ledainā lepnumā laistās,
 Bet kas, mūžīgi tukšs, veldzi nav varējis sniegt.
 Šalcot nu pilda to vīns—ko raujies, ka liekas kā asins,
 Dziļākas slāpes ka aug, nemiers ka dvēseli plēš.
 Ziema šī svēta būs man, ar viņu es iesāku dzīvot —
 Dzīve nav bijusi tā, dzīvojis es ko līdz šim.
 Mila, ko sajutis es pret cilvēces tālākiem sapņiem,
 Dusmas, kas dziļi jo dziļ verdušas manī kā katls,
 Ilgas, kā blāzmainums blāvs, kā sirdī man dienudien
 smeldza —
 Simtkārt jums dziļākām tapt, simtkārt jums tālāk nu
 sniegt.
 Sveicinu, sāpes, es jūs, kas ceļaties klusi man pretīm,
 Vaļā man atsegta krūts, dziļi lai duŗ jūsu šķēps.
 Vienpadsmit pulkstens, klau', sit. Klust pēdējo gājēju soļi

Sanēdams tumšzils logs sarmaini-sudrabains spīd.
Klusētājs, skanu tev līdz! es ērģeles dzirdu dziļrūcam:
Bezgala sērīgs un cēls rekviems plūdo tur kluss.
Jaunība mana tur skan, kā vakara lūgšana tāla,
Svētceļo sapņi vienviet, lepnums mans ceļos tur krīt,
Vientuļums vārtus mans veļ un bijībā gaida uz Tevi,
Mantu ne mūžam nav man dārgāku bijis par šām.
Trīcēdams nolieku Tev es priekšā dāvanas savas:
Klodij, ak, Klodij! tas viss pieder nu mūžīgi Tev.

3.

Ak, kā mati Tev mirdz! zeltrotāļās slidošie mati.
 Aizmirst es nevaru vairs, viegli kā šūpojas stāvs,
 Ezeru acis kā spīd, un zvaigžņainā bāluma seja.
 Naktīs man pazudis miers, istabās klusums kad dziļš,
 Staigāju apkārt kā spoks, kam dzīves vairs nav, ne
 ar' kapa.

Ovids man tiek atkal miļš, Cintijas apburtais Seksts,
 Katuls par visiem tiek dārgs, jo liktenis tāds man kā
 viņam.

Lezbija-Klodija! svešs, svešs es Tev esmu un tājš.
 Mulsumu manu Tev tik un nemieru redzēt, un sāpes,
 Mūžam es svešinieks Tev, spēle un starpbrīžu smiekls.
 Zinu to visu es gan, bet lūpas skand Propercu tomēr:
 „*Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.*“

Pirmā mila Tu man un vienīgā, vienīgā būsi —
 Sāpēs, ko dedzini Tu, rūdas un atsprindz man sirds,
 Spārnus izpleš mans spēks, un jaunas pasaules saredz
 Acis no kalniem, kad mirdz zeltainās sejiņas rīts.

Ļaudis es izeju drošs, kā neziņā taustijies ilgi,
Dziļāka nemiera pilns, augstāku mērķu vēl rauts,
Tālāku sapņu vēl saukts. Ak, slavēta, Brinišķi-Daiļā!
Uzvaras vairogs Tu man, mūžīgās dzīvības vēsts.⁵

4.

Pielicis roku pie auss, es pulksteni sadzirdu tikšķam:
 Aiztikšķ viņā man rīts, vakars drīz samācas
 tumšs,
 Sniegainās ielās tik vējš, un debesīs ļaugstās tik
 zvaigznes.

Diena šī beigtā man dzeļ, spēji ka satrūkstas sirds.
 Ak, kā aizsteidzās laiks, kā dzīve bez dzīves man paiet!
 Tikšķētāj! klusu tu ciet! nespēj to panest man prāts,
 Diena pēc dienas ka zūd, un Klodijai svešs es vēl
 vienmēr,
 Dienas ka ataust un riet, neaust tik mīļotās smaids.

Klodij! kaut raudāt es spētu, kā bērības tālajās,
dienās,

Dziļi spilvenā plakt, asarās izlāsot viss,
Noņem no manis lai nakts šo neganto ciešanu nastu.
Ilgi pie loga es viens, piespiedis pieri pie rūts,
Klausījos, koki kā šņāc, un pilsēta ielaižas miegā.
Marta nakts spīdums tik bāls, izzūd tik ātri, kā
smaids,

Klodijai lūpās kas aust, — un tumsā, un bezgala sāpēs,
Saļimdams brīžiem kā stiebrs, nežēlīgs asmens ko dzel,
Gaidīju Tevi es nākam. Un sirds mana sita tik kaisla.
Nemierīgbaiga, kā nakts — nakts šī kā pekles bij man.
Dzirdēju tālu, kā sapnī, ka citā kur gaišākā zemē,
Mūžam kur neietikt man, mirdzoša līgsmoži Tu,
Līgana izvījies spoža, un lūpās Tev ieprima cits kāds.
Dvēsele mana kā putns, debesīs svešās kas viens,
Nezin kur laisties, kur stāt, kam brīvība zilā kā cietums...
Mūžīgi mūžam es viens, nebūtnē juties tik dzīvs,

Priecāties varēj's tik tam, ka nav vēl, kam jāaug vēl ilgi — —
Ak, kā es satrūkos spējš, blāzmodams tālu, kā rīts,
Mirdza kad dvēs'lē Tavs gars! „Nu pasaulei visai
būt manai!“

Dzie dāju sevī es līgsms, likteni apsveikdams drošs.
Ak, vai tik māņi tas viss? tik viltīgs un nežēlīgs izsmieklis?
Vienam vai jāpaliek man ledos, ko neaizraus marts?
Miļā, kaut raudāt es spētu, kaut izgaist es varētu nāvē —
Klodij! tik grūta šī nakts! grūta bēz mēra šī nakts.

6.

Debesīs mākoņu konklavs, kvēl sarkanās kardi-
naltogas.

Kvēlais mans trausmīgais prāts cienīgs tiem
pavēlnieks viens:

Augstu pār zemēm un jūrām, pār ledaini saslietiem
kalniem

Mākoņos aizgrūst mans gars, miera virs zemes tam nav.

7.

Krēslā atlaidies vēlu, es Tevi simtreiz saucu
vārdā:
Avota lāse kā veldz, rasmina sūrmi Tavs
vārds.

8.

Būtu es dziesminieks liels (tā laime vislielākā būtu),
Būtu es karalis spožs, būtu es bagāts un stiprs,
Būtu es dēkainis veikls, kā teiksmainais Don-Žuans
drošais —

Sasapņot var jau tik daudz... Tagad man sapnis tik
viens:

Ak, kaut austu tas rīts, kad Klodijas Brīnišķās lūpas
(Viegli kā ābeles zieds) alkstošās manējas skārs.

9.

Lēnām pār pilsētu aust, kā ceriņu plīvurā gaisma,
 Viegli-vējains un zils debesīs izplešas rīts.
 Sveicu pēc bezmiega nakts es, sniegainā pilsēta,
 tevi —

Brīnišķa liecies šorīt, itkā no teiksmības valsts.
 Sarmainā kronī, lūk, koks par ķēniņiem ķēnišķāks laistas,
 Citi tam sudrabo līdz — pasaku svētģājiens balts
 Bulvaros drūzmainos slīd. Man līgsma tu, pilsēta, šorīt:
 Sapņos man rādijās gaišs Klodijas Brīnišķās tēls —
 Sapņos, pēc bezmiega nakts, kad snaudā es iekritu īsā.
 Atslīkdams krēslā kad rīts logos jau vizēja spožs.

10.

Kā Tu apsvēti mani! šīs dievišķās fatalās rokas!
Kamēr Tu nenolaid tās, ilgas man nenostāj
augt.

11.

Ciest lai neaizmirst sirds, un lai neiegrimst šūpoļu
snaudā!

Tā es runāju sev, idzīgs kad tieku un lepns.
Īdzīgam, nicīgam būt, un lepnam, ir viegluma māksla,
Viegli ir bardzīgam kļūt, gaidīt šķiet patmilim kauns,
Ak! kādas sāpes, kad riets pār pilsētu atlaistas sērīgs —
Mācies tā atkāpties sirds! versmaini sadegt un klust.

Nakti es pamodos reiz, man likās, ka kāds mani sauktu,
 Lāses tā asmeņa bēg, atkāpās manis kā miegs.
 Laukā man gājušam nakts bālvēsmaini pieskārs
 pieri,

Mierīgs bij dziesmotais dārzs, mierīgs vispasaulē maijs.
 Rūpes man atrisa visas, viss pagaisa nemiens no prāta —
 Sargāja mani gan kāds, naktī šai bij man kāds sargs.
 Augstu pār aleju kokiem caur debesu plīvuriem viegliem
 Staroja Šellija nakts, dzintaraindzirkstošais maijs.
 Ak, kāda varena Tu, kur brīnišķa esi Tu, Klodij!
 Acis kad aizvēri ciet, saule kad blāzmojot riet,
 Gaisma caur pirkstiem Tev plūst. Lūk debesīs iemir-
 dzas zvaigznes!
 Klusi pār zemi tās iet, tumsas ar Tevi man nav.

13.

Sāpes un prieki pār mani kā pavasarvētrā nu
gāžas —
Vizēdams, šalkdams nu nāk dvēselē pavasars
jauns.

14.

Slavēts caur tevi šis rīts, kas ievizmo istabā manā,
 Vējains un dzīvības pilns, rosmībā varens un spodrs.
 Pamodies bālzilā stundā, kad akmeņos dūkt iesāk
 pērkons,

Eelas kad pirmoreiz dārd, putni pār pilsētu skrien, —
 Redzu no gultas es logā, kā skaidroti-blāzmainā gaisā
 Galotnēm aiztraucās dārzs, trauksmju un nemiera pilns.
 Ak, kā es saprotu šorīt šos nemierīgvējainos kokus,
 Spārnos kas laisties grib turp, viņos kur atspīd jau
 marts,

Zarus kas ilgoti stiepj bālzaļajam aprilim pretīm!
 Saknēs tiem dziļi jau rūc dzīvība atkal un spēks,
 Līgsmi sit līdzī man sirds šiem pavasarkareivjiem cēliem,
 Cīņās no jauna kas iet. Slavēts caur tevi šis rīts!
 Pasaulē visā man Tu, un Tevī man pasaule visa —
 Sveikts lai caur Tevi ik koks, saprasts caur Tevi ik zars.

15.

Pavasār', dzīvības gars, kas debesīs aizrauji zemi,
 Dzirdu, ka dziedošs un skaidrs, mirdzīgi smar-
 žains un mīļš,

Mākoņos valgni kas tumst, šņāc klusiņām šaltainais
 lietus, —

Noliecies, gaidu es kluss, šķīstījošs brīdis ka nāks.

Sadrupis sevī kā koks, kas nokaltis zaļuma rītā,

Šaubu un vainu es pilns, un saglumis, apriebies sev.

Dziļi tik, dzirdu es, dzied kāds staru pilns kristalaiņš
 avots —

Sirds mana kaislajā, gaišs, gaišs es rādos sev tur.

Zemais un ļaunais reiz nost viss atritēs pavasarpalos,

Noliekšos ceļos es kluss, vakars kad laidīsies lēns:

„Svētīts lai mūžos Tavs vārds, un piedod man parādus
 manus:

Valstība Tava lai nāk, notiek lai mūžos Tavs prāts.“

Nonas

1.

Es Tevi piesaucu šai naktī grūtā,
Kā vētrā glābēju sauc kuģinieks,
Jo viss mans miers un laime, sāpēs gūtā,
Šai naktī pagaisa, kā lietū sniegs,
Un katrā domā savā, katrā jūtā
Pats sev es biju kļuvis svešs un lieks.
Es Tevi piesaucu — un sapņu rūtā,
Kas Tavā dvēs'lē trīs' kā zvaigznes stars,
Man plauka zaļš un vējains pavasars.

2.

Es atkal laižos viegliem spārniem gaisos,
Kā cīruls gribu pazust augstu-zils — :
Es sen jau, sen jau, brāji, ceļā taisos
Uz jums, ak, tālie! Tiklīdz saule sils
Un sēklas briedīs kauju laukos baisos,
Nekas, nekas tad mūs vairs nenovils
No ceļa, kuŗā traucām sapņos kaisos, —
Un lai tad nedegs man vairs debess zviļš,
Šis tālās brīves rīts man mūžam miļš.

3.

Lai ciešanās es bijis ierauts kādās,
 Ar Tevi mūžam atdzimis es jauns,
 Un slavēj's varoņus, kā „Luziadās“
 Reiz Kamoenss, un pēlis to, kas ļauns,
 Un nīdējis, pret daiļumu kas lādas;
 Arvien ir saucis teiksmu Zelts Auns,
 Arvienu jaunas salas jūpās rādās —
 Kā Beatriči minot mirdza Dants,
 Tā Tavā gaismā spīgst un skan mans pants.

4.

Lūk, pavasara blāzma atspīd biklā
 Un mierīgs dienas darbus gaida prāts.
 Vēl lietus pelēks raso loga stiklā
 Un parkā koki locīdamies šņāc,
 Bet Saule Svētā, Māte kaisli-tiklā,
 Zin visus dziedināt, kas nakts bij māts;
 Jau pirmos garaiņus verd zeme miklā,
 Un pirmie putni pāri jumtiem trauc
 Un savas balsis ielu burzmā jauc.

5.

Ak, saule, kas tu spīdi somu runās
 Un mūsu daiņās vizmo mūžudien!
 Tu sulo dziļi Vedu palmās brūnās,
 Un ganu meldijās, kas viegli skrien,
 Tu smaržinies kā liepu medus šūnās;
 Tev Rainis spožu obelisku slien,
 Un puķes uzziedina latvju sūnās,
 Kam negaisos nekādos nenāks gals,
 Līdz pasaulē vien skanēs cilvēkbals.

6.

Kam, saule, spīdētu tu tukšās sferās,
 Kam liesmotu tavs radīšanas spēks —
 Ja cauri mežu tumsai senās erās
 Ar tevi neizlaustos zvērcilvēks, —
 Ja viņa dvēselē, kur nepatvērās
 Vēl milas smaids, tik mita naidis un grēks,
 Kas asiņu nemūžam neatdzērās, —
 Rīts sapņos maigos neataustu īsts,
 Kā augstās dievišķības mirdzums šķīsts.

7.

Ak, mīla, kas vēl slēpies tumšos vāļos,
 Kur vieglai smaržai līdzī asins guldz —
 Tev jūras bezdibeņos tumšos, sāļos,
 Ik graudiņš bāli vizot slavu spuldz;
 Tev līdzī aizeju es dārzos tāļos
 Un laimīgs sajūtu, kā norimst žults
 Un naida versme manos jaunos brāļos, —
 Tik mīlas rožu skūpsts mums vēstīt var
 Par brālību, kas cilvēkiem reiz star.

8.

Ak, staignie klajumi, un dumbrie puri,
 Pār kuņiem lietus šņāc un pūces ķērc,
 Cik tāli jūsu pirmie uguns kuri,
 Kur cilvēkam reiz patvērums bij ērts.
 Ak, mīla kādas tāles tu man buri!
 To sapni, kuņam vienam dzīvot vērts,
 Tu manā sirdī mūžam gaišu turi
 Šai gara postažā, kur drupās triekts
 Viss tas, kas kādreiz šķita droši sniegts.

9.

Kā kalnā augstā, noskatos es lejā,
 Kur žēlas klimst un baiļi spoki murdz;
 Pats sevī svešā brīnos kādreizejā:
 Cik bieži izmisis es, ticis gurdš.
 Bet augstu zilos gaisos vēju dejā
 Es sapņus satieku, kas pretīm spurdz,
 Un gaisma, kas no Tavām acīm sejā
 Dziļmaiga starojusi nakt' un dien',
 Ap galvu man nu aureolu sien.

10.

Man prātā poļu zemes klaji smilto,
 Un bālās papeles kā raudot dveš;
 Es redzu nāves liesmu, stobros šķilto,
 Un mirstot zaldātus, kas asins kreš, —
 Ak, kaŗa gadi, kad pār zemi vilto
 No jauna stiepās bajonetu mežs!
 Un maija rietu atceros es silto,
 Kad, pūzdamies pēc asiņainas spelts,
 Es lūdzos, kaislodams kā debess zelts:

11.

*Vakaram laižoties
Klajumos baisos,
Liec tu man gaišoties,
Svaigžņotos gaisos.*

*Ak, kā šai grūtumā
Mirt liekas laime —:
Būtu man, būtu man
Smails Tavs kā glaime...*

*Neliec man mocities,
Ticību zaudēt!
Ceļos man locīties
Tiktos un raudāt —*

*Zvaigznēm lai laižoties,
Atšņācot naktij,
Liktu Tu gaišoties
Mūžīgai vaktij —*

*Vērpjoties smiltajam,
Liecoties zālēm,
Vērties pret siltajām,
Skaidrotām tālēm.*

12.

Šie vārdi, sājpu sāpēs noārdēti,
 No viņām dienām atkal dvēs'lē skan.
 Ak, maija rieti, asins pieliedēti,
 Un nāves bites, kas pār dvēs'lēm san, —
 Šie gadi drausmie tikuši man svēti.
 Es dzirdu atkal: Tavi zvani zvan,
 Šalc ķerubspārni, ko Tu sargot plēti —
 Un jaunu ilgu sirds man pilna dūst,
 Kad cīņās pēdējās laiks vecais grūst.

13.

Ar Tavu vārdu apsveicu es ļaujas,
 Kas veco zemi beigu liesmās met;
 Ar Tavu vārdu es pēc nāves pļaujas
 Tos godinu, uz kapenēm ko ved.
 Kā atzuz ziedains miers pēc vētras straujas,
 Kad pērkons tālumā dūc reti-ret,
 Tā rasmo maigums Tavs no bargas grauņas —
 Jo mila nav tik novakaru malds,
 Bet negaiss šķīstījošs, kā liesmu šalts.

14.

Tā mīla ieņem mani gaismā savā,
 Kā debess bezgalplīvā zemi tver;
 Es draugu esmu radis dvēs'lē Tavā,
 No Taviem sapņu avotiem sirds dzeņ;
 No vienpatibas, tālumu kur nava,
 Ta dzīves tūkstotībā durvis veņ.
 Es gribu slavēt Tevi ziedu pļavā,
 Pirms uzpūš vējš, un karogus rauj augst',
 Kur jauni Hesperidu Dārzi plaukst.

15.

Ak, kā es dvēs'lē sadrebu un kaistu,
 Kad liecies pretīm Tu kā smaržīgs stāds!
 Kad tevi ieraugu tik brīnumskaistu,
 Vairs nevar manis samākt murgs nekāds.
 No rokām savām Tevis neizlaistu, —
 Šķiet visas bēdas aizmirstu tad prāts
 Un gars kā zelta spīdums Tevī gaistu.
 Es asinīs Tev ieplūst gribu pats,
 Lai mūžam alkās nemocītos skats.

16.

Ak, kā Tu izvijies kā zelta liesma,
 Kāds verdums spožs no Tavām rokām sit —
 Kā ierauj sevī maigā matu šķiesma, —
 Kāds spožums bezgalīgs no acīm sit!
 No lūpām Tavām skan vissaldā dziesma,
 Kas Ovidam un Ģetem pantos rit —
 Un Tava dvēsele kā sapņu viesma,
 Kas izspuldz rītaina no dziļas nakts,
 Kur kaps man būtu kādreiz tumsā rakts.

17.

Kad sapņos rādies man Tu klusi smejojot,
 No miera dzīves ilgas projam rauj —
 Man jāiet naktī maldīties un klejot,
 Jo gļēvo domu sirds vairs nepieļauj.
 Un kā nekad tad tik man atkal dzejot:
 Vārds vārdu kļauj, un gleznas tēlus skauj.
 Kā Anakreons kausā vīnu lejojot,
 Es jūtos līgsmis, un neatminos vairs,
 Ka briesmas priekšā vēl un liktens dairis.

18.

Kad Tevi piesaucu es mirkli grūtā,
Kā karavīrs pēc drauga kaujā sauc,
No jauna karogā, ar zīdu šūtā,
Es tieku dzīvs un jaunās ciņās rauts.
Tik sākums šķietas uzvara jau gūtā
Un kaislas ilgas sirdi liesmās jauc —
Pēc sapņa tā, kas mirdz kā zila rūta,
Kas Tavā dvēs'lē trīs' kā zvaigznes stars,
Un veido pasauli kā mūžīgs gars.

Vītai Skujeniek

Jaunās dzīves dārzā

Kļavas tumšzaļas kā salapo gaisos,
Biezokņos avoti strūklaini skrien,
Tā savā dzīvē es izplaukt nu taisos,
Tā mana dvēsele lidlido vien.

Ierauties sevī, kā pazemē ieplakt,
Lai tad pret pasauli mestos kā vējš —
Mācos šo pavasar' zemībā pieplakt,
Virsoņē zaļā lai slietos tad spējš.

Ak, kā šais pakļavēs ēnainās, platās,
Sastringdams rosībai, atpūšos es;
Zvaigžņoti sieti tāļvakaros kratas,
Dūcošas bites man barību nes.

Dūkdams kā bite es ceļos no ziediem,
Darba un dzīvības smaržains un jautrs —
Tak nu reiz jāpazūd pēdējiem biediem,
Gaismu es sveicu, reiz krēšļojies kautrs.

Jaunotās dzīvības dārzā es vērīgs
Diennaktis klausos, kā pasaules dej;
Dzirdu — kad atmiņās ticis jau sērīgs:
Fontana lietutiņš ausīs man smeļ.

Stāvu un skatos uz līmeni gludo —
Draudzīgi noraugas manī tur kāds.
Ak! Tava dvēsele gaiša tur pludo,
Smaržainu puķi stiepj ligojošs kāts.

Dejojošs sudrabiņš dvēs'lē man staigā,
Nepieļauj šaubām un rūgtumam gulst,
Rasmina sirdi man smieklīnā maigā,
Maldities sāku kad, neticēt, mulst.

Tā es nu dzīvoju dārzā, un augu,
Jaunotās dzīvības strūklas kur rūc,
Likteni teikdams, ka devis tas draugu,
Nemiera gars mans kam nešķietas grūts.

Puķes

1.

Šaīstabās šmarža tik brīnišķi-salda,
Kad spoguļos vakara atspīdums blāv —
Kā sapnī es eju pie apkārtā galda,
Kur ziedpilna vāze starp grāmatām stāv.

Es pārliccos zemu un elpoju kāri,
Viens mirklis ir dārgāks šaīs puķēs, kā mūžs.
Starp bālzaļiem stiebriem spīd ūdens tik vāri,
Un medainu dvašu tās sejā man pūš.

Šīs puķes no Tevis, ak, Brīnišķi-Spodrā,
Kad murdošās šaubās jau grima man prāts, —
Jo nomodā mūžam Tev dvēsele modrā
Par mani, kas locos kā strauņu rauts stāds.

Es atlaižos krēslā, es ceļos un eju
Pie loga, kur vakarvējš kastaņus liec —
Caur smaržu un atsmaržu dievišķo deju
Tu jūties man pati kā zeltainbāls zieds.

2.

Ak, Bern-Džonsa seja, ak, smaids no Roseti,
 Ak, Dievmātes ziedošais daiļums tik lēns!
 Puspavērtām acīm es metos Tev pretī,
 Un pieri man dzestrina vēsmojums rēns.

Kur viegli un dzidri man tiek Tavos matos,
 Bālnarcisu elpā, kas skropstos Tev plīv.
 Es noliecos zemu un acīs Tev skatos,
 Vai biķeros saldus man veldzētis brīv.

Kā medainos dārzos, pie lūpām es plokū,
 No miesas kūp vasaras smaržainums kaiss,
 Kā valganu rozi Tu pieskar ar roku —
 Un kaislajās acīs man skaidrinās gaiss,

Un dvēsele Tava man atsmaržo liega
 No vāzes, kur puķes zeltstarainas dus
 Pēc pārļaištām vētrām, un paliem un sniega —
 Un puķēs no jauna es iegrimstu kluss.

3.

Šai ziedpilnā vāzē es veldzoties pūtos,
 Kad ķēnišķais vakars jau iesāka dzist;
 Man likās, ka dārzā es dievišķā jūtos,
 Priekš puķēm šim ceļos ka būtu man krist.

Aiz logiem kā sapnī vēl dārdēja ielas,
 Un kastaņu lukturos izdega riets —
 Es biju tālaizrauts no dvēseles lielas,
 Pie kuņas mans mūžs nu uz mūžu bij siets.

Ak, brīnišķās puķes, no gara un miesas,
 No pasaulu pasaulēm smaržīgas jūs,
 Kas attaisnots reizi no svētās šīs tiesas,
 Tam asins par vīnu kā brīnumā kļūs.

Ak, brīnišķās puķes uz grāmatu galda,
 Kā kapā kur gadus es biju dziļrakts —
 No jums manā mājā šī smarža tik salda,
 Kad spoguļos zvaigžņaina atstaro nakts.

*Kur ir tā sirds, kas nebrēc,
Kad vienmēr projam jāiet?
Man krizantemas novīst —
Vairs neziedi pie manis,
Ho-Taī.*

*LINARDS LAICENS
Ho-Taī*

Pārvērtības

1.

Cik pārvērtību ritums gauss!
Cik maza attīstība dabā!

*

„Kas smiltīs galvu slēpj kā strauss,
Kā eremits, kas nostāv stabā,
No dzīves trokšņiem sevi glabā,
Tas, zināms, paliek kurls un akls,
Vairs ļaunā nesajūt, ne labā,
Tik elegiski dzejot čakls.“

2.

Šī atbilde jau paredzēta.
Teikt varu: dzīva mana krūts
Un sirdij dzīves elpa svēta.
Kā aeroplans gaisos rūc,
Kā rati rit, un dun un dūc,
Pat sapņos skan tas manās ausīs —
Un tur, kopš Kristus kur nav būts —
Pat Ellē! elektrība ausīs.

3.

Sen tālš mans sencis, briesmu lenkts,
Tālš pirmais cilvēks zvēru ādās,
Kas mizas laivā jūrā trenkts,
No bailēm dreb un brēc un lādas.
Ak, reliģiskās bailēs kādās
To mestu tvaikons atlantisks!
Tas domātu, ka nāve rādās,
Sāk acīs spokot saules disks.

4.

Uz ceļiem priekšā Inženieram!
Lai lielgabali slavu brēc
Šim Saules Zīmes kavalieram:
Lūk, saskaņa un darbs kam svēts.
Pat fantastos viņš nepārspēts,
Jo vienmēr augstāk mērķi stāda,
Pār jūrām, negaisā kas brēc,
Uz debess zvaigznēm lepni rāda.

5.

Uz zvaigznēm... Zvaigznes cilvēks mīl,
 Vēl Sauli tā, bet citu nava :
 Tak drošāk, priecīgāk, kad zvīl
 Šī mīlzu kroņluktura slava!
 Nāk atmiņā tālsenā pļava,
 No acīm itkā miglu svež —
 Ir katram radu zvaigzne sava,
 Kas liktens lokus vienkop griež.

6.

Ja! cilvēki, kas turpu raugas,
 Kas dievu noslēpumus zin —
 No tiem sen tālu, klinšu spraugās,
 Kas lapu pārmetni sev pin.
 Pēc svētkiem svētkus zeme svin —
 Patiešām, mainās zeme, mainās,
 Cik veidu bijis, neatmin,
 Grimst jaunās burvīgākās ainās.

7.

Bet atkal tikos šovasar
 Ar stādiem, kukaiņiem un jēriem,
 Un atkal sapratu, ka var
 No ārpuses it visiem mēriem
 Likt piepildīties ūdens-sēriem —
 Bet tā kā acs pēc gaismas zib,
 Kā siltas alas gribas zvēriem,
 Tā īstas pilnības vēl dvēs'le grib.

8.

Un vēl, ar puķēm ilgā runā,
 Es atcerējos to, kas sauks
 Simtstūkstots dumpju bargā dunā,
 Caur dzelžiem Ņujorkā kas plauks,
 Ko kaŗa zirgi neaiztrauks —
 Es klusi pasmaidīju tiešām:
 Es redzēju, cik tīrs un jauks
 Ir mīlas smaids uz lūpām ciešām.

9.

Ir maiņas virspusē, bet prāts,
 Redz vientopašu dzelmju jomā;
 Tur cīruls, ķirzaka un stāds
 Ar ļaudīm vienu domu domā.
 Kā svētceļnieki satek Romā,
 Tā saulē atkal atplūst stars, —
 Ko klausies Neticīgā Tomā:
 „Viss mainās, mainās arī Gars.“

10.

Lai mainās baigs, uz labu tiecas,
 No viņa vienmēr visur smeļ —
 Gars vienāds zemes daļās piecās,
 Kā uguns verd, pats sevi šķeļ,
 Bet mūžīgs spēks to jaunup ceļ,
 Un to, kas bijis senreiz cienāts,
 Vairs redzīgs priesters nenopeļ —
 Gars mainās, pamats paliek vienāds.

11.

Un, lūk, nu domu tversiet ciet —
 Tur sarit pusloks nesatiecīgs:
 Ir Saule, kuŗa nenoriet.
 Uz labu vēršas, nenoliecīgs
 Pret ļaunumu, katrs brīdis niecīgs.
 Kaut tik man vētra, uguns spožs,
 Es priecīgs, bezprātīgi priecīgs,
 Ka kaut kas labs vēl šķietas drošs.

12.

Tik turi ticību! lai maiņas,
 Lai sveiktas maiņas! gan tās plūst
 Kā vieglas, melodiskas daiņas;
 Gan gadu desmitiem tās grūst
 Kā nejauks negaiss, nenožūst
 No asinīm, un tikai šauri
 Aiz tumsas vecā debess kūst —
 Tā vienmēr laužas atkal cauri.

Svešai kafejnīcā

Ak, profils sudraba gaismā, profils smalkais,
Un pierē ķēnišķi augstā — un bezgalīgā mūžīgā
acu nakts!

Atslīcis krēslā es iesūcu ausīs zīda šalkas —

Alkās

Es žņaudzu rokas vis'ļaužu priekšā un dvēsele mana
skanot izplūda gaisā, gluži kā vijolei dziesma kais-
līgi žēla, takti pēc takts.

Es mīlu tevi tādēļ, ka tu esi tik sveša,

Ka mana tu nebūsi nekad —

Ka nesniedzamtāja, nezināmradosēs, nezināmejoša esi,
un līdz pat nāvei būsi man sveša,

Ka tavas lūpas es neskūpstīšu nekad —

Un tādēļ, ka balti skumju putni no tavas dvēseles lido

Un ka tu pati esi kā putns šo liķainzilo cilvēku vidū.

Es satraucos viss savā vientulības kapā, savās nāves
smiltīs, kur dzīvs es esmu jau rakts —

Un augstu pār mani, tumša un bezgalīga, vējaina gāja
tavas dvēseles nakts.

Melodijas

Muzikas klosteros svētos
Melodijas kā māsas staigā,
Kad dvēseles mēneša naktis

Dun domu zvani,

Raud ilgu fleitas.

Apstājies, ceļiniek! klausies:

Tava vētrainā dzīve

Skaidra un vienkārša atskan,

Tavs nelaimju mūžs

Tik mirdzošs un viegls!

Melodijas

Gaišiem soļiem staigā

Muzikas klosteros svētos.

*C*he non piangete quando voi passate
Per lo suo mezzo la città dolente,
Come quelle persone che neente
Par che'ntendesser la sua gravitate?

DANTE ALIGHIERI,

Vita Nuova

Es svinu gadskārtu

Es šodien pēkšņi atcerējos,
Ka līdz ar sauli aiziet gads,
Kopš man, kas biju iemīlējies,
Uz sāpēm ceļš bij pašķirts plats.

Kā šņāca koki rudens vējos!
Pēc zvaigznēm velti vērās skats,
Es saucu Tevi, kājās slējies,
Bet visu sapratu jau pats —

Kā attrūkst viss, pie kā es sējos,
Kā mana vasara nu zūd
Ar lapām, rautām vētrās spējās,
Kas zemē lietainā jau trūd.

Bet ticu Tev, kā uzticējies!
Prom, likten, manu laivu grūd —
Lai peld tā tālāk bargos vējos,
Caur nakti, pēdīgs stars kur zūd.

Balkons

No jauna balkons, saules pusapspīdēts,
Man krāšņas dzīves panoramas veļ, —
No jauna sāj man viss, kas mīlēts, nīdēts,
Un izbailēs pēc balsta rokas tveļ.

Man bail, es neizturēšu patiešām,
Ar saules rietu atmiņas tā most,
Kā šaudās liesmu vētra skatam ciešam,
Kā apburts, acis nenovēršu es nost.

Bet lēnām apsieķ sājju kaislā raisma,
Un alkas, naids un mokas mierā stāv.
Tik Tavas aizgājušās mīlas gaisma
Pār manu dvēseli kā debess blāv.

Ar Tavu vārdu, aprautu uz lūpām,
Man istabā no balkona laiks iet;
Jau redz pār parkiem aukstas miglas kūpam,
Nu slēdzamas uz ilgu ziemu durvis ciet.

Svētbilde

Asras dzimums sen jau pazīstams,
Kas virs zemes mīl tik vienu reizi;
Ticību kā mīlu var tāpat
Pazaudēt uz laikiem, tā i nomirt.

Kādas sāpes nav man jāpārcieš,
Acis paceļot pret Svēto bildi!
(Paradīzes apgaismotais vaigs,
Nenīkstošais spožums, mīlas elpa!)

Saulei izblāzmojot, tumsa grābj
Zelta rāmjos senās miļās seju:
Lampā uguns neaizdegas vairs,
Kuŗai jāliesmo bij mūžu mūžos.

Sirds vairs nestraumjo par godu Tev,
Lūpās dziesmu vārdi nesalasās;
Tādēļ esmu tagad akls un mēms,
Ilgojos kā Asras ļaužu nomirt.

Salto roku pielicis pie sirds,
Ceļos sabrucis zem zelta rāmjiem,
Raugos es kā Svētā Bilde tumst
Un kā dzīve mana iegrimst naktī.

Vientulības Vakarēdiens

1.

Laiks kā nabags man pa pēdām plijas,
Visu uzlasa un saņēf maisā.
Kad es apstājos un apkārt skatos,
I ne acs vairs neatspīd starp zariem.

Es vai ne'smu iemilējis cieti,
Kā pie Korana plok ticīgs arabs?
Tā kā kristīts zvērējis pie krusta,
Drauga vārdam lūpās priecīgdegot?

Kā no tukša galda visi ceļas,
Visi projam. Augstu gaisos zvana.
Acīmredzot vientulības templī
Jāsaņem man vakarēdiens svētais.

Savu dzīves galu sen jau jūtu,
Jūras dzestrums bargs man mācas virsū,
Bet arvien vēl vecā dzīve plecos
Guļ kā novalkāts, bet ierasts apmesls

Mācītāj ar mēnessbālo seju,
Pagaidi vēl mierīgs altartelpās,
Daudz par agru rituals ir iesākts,
Man vēl ticības par maz un spēku.

Bet jau veņas bronzas durvis vaļā,
Sveču gaisma zeltainsitās vaigā,
Augstu celtā kausā vīns kā asins,
Un kā vētra erģeļēs dārd: Amen!

Svētais Šellij, kas tu maldijies pa tumšām dzīves galerijām, apstarots daiļākās sapņu gaismas, kāda jebkad pār angļu zemi plētusies, maigais puķu un muzikas, varenais Prometeja dzejniek, Svētais Pers'ij, apžēlojies par mani.

Svētais Verlēn, absinta dzērāj, visu grēku grēciniek, dievišķās Gudrības dzejniek, kas tu tiki izsmiets un vajāts, un tagad esi ieņemts spožumā,
Svētais Pol,
apžēlojies par mani.

Svētais Blok, brīnišķais cīruli krievu zemē, daiļākais starp daiļākajiem, Austrumu nakts un Rietumu gaisma, neaizmirstamās Brīnišķīgās Dāmas dzejniek, kas tu mīlā un vientulībā, grāmatu klosterī un Krievijas oktobra dūmos un asinīs dzīvoji dzīvi,
Svētais Aleksandr,
apžēlojies par mani.

3.

Svētā Aleksandra, meistara Bloka evaņģelijs,
Dziesmas par Brīnišķo Dāmu:

„Slava Tev, spīdošai augstu pār pasaules tumsu
un gaismu,

Dievišķās rītblāzmas vaigs, jaunotās cilvēces vaigs!

Paldievs man lejas pār lūpām, kā mūžīgu ūdeņu straume:

Kalpodams Vientuļai Tev, ticis es cilvēkiem draugs.“

Pavasara nakts miglā

Līdz ar mani auto kāds pa miglu aukstu
Cauru nakti skrej,
Seju aizsedzis ar ugunīgu plaukstu,
Brīžiem svelpj un rej.
Iekšā paviež smagu sakrupušu stāvu,
Vaigā sārts kā māls;
Tik kad logs kāds uzlej tam vēl gaismu blāvu,
Sejs tiek nāves bāls.
Cik jau neskreju es, moku vajāts, šonakt,
Ātrāk skrej tak guns;
Itnekur es nevaru vairs bēgdams nonākt,
Nerietu kur suns.
Tā, man domāt, chimeras uz *Notre-Dame'a*
Pusnakts stundā brēc,

Nakts pār Parizi kad augstu gaisos rāma,
Klusums baijš un svēts.
Gaisti, nedievs! Ko tā mani visur dzenā!
Tēvreizi sit sirds.
Vai tev miegs tāpat kā man šo nakti nenāk,
Senie sapņi irdz?
Ak, kas esi, pusnakts braucējs baigs un dīvains,
Kādu mērķu skrej!
Vai aiz maldiem maldies, vai aiz spītes spīvas?
Mēdīdams vai rej?
Baltu uguns plaukstu sejai priekšā klājis,
Braucējs tumsā zūd —
Stundā, kad visapkārt cilvēki un mājas
Līķu miegā trūd.
Arī man ir grūt' no sāpēm, alkām lielām,
Kuņas laukā dzen, —
Man, kā braucējam pa miglas pilnām ielām,
Diezgan to ir sen.

Jo no manas jaunības zelt-*Notre-Dame*'a
Chimeras tik rej.
Retu nakti Bloka Brīnišķīgā Dama
Cauri miglai smeļ,
Zūdat, sejas daiļās, līgsmās! zūdi, dzīve!
Nakts lai nāvi nes!
Acīm vaļējām un sastingušām stīvi,
Tumsā zūdu es.

Vakara pārdomas

1.

Viltīgu prieku reiz naktī es klausījos šalcošos kokos
„Klau, kā tie bezgala gauž! kā gan lai izciestu es!“
Pašam tad degot no kauna, man atbildi dvēsele
kiedza:
„Simtsimtas saules tev blāv, viņi zem vienīgās stāv.“

2.

Pasaules liesmās degt es gribēju vari par vari,
 Dzirdē'js, ka ugunīs spožs minerals pelēkais tiek.
 Aizmirsis biju pavisam, ka kausēt gan izkausē
 uguns,

Bet ka bez veida tad plūst masa kā versmaina šalts,
 Tad ar' tik atnira prātā, ka veidot uz mūžību nevar
 Vara nekāda, nekas! veidotājs vienīgs tik — pats.
 Ak! šī mācība grūtā: bez kaulu es nevarīgs gluži,
 Nesatur ieloks nekāds, veidu un mēru vairs nav,
 Plūstu kā degoša šalts es pa pasauli (bezmērķa!) visu,
 Atdevies visam par daudz, zudis nu visam un sev.
 Mācība, rūgtā kā nāve, es zināšu tevi nu mūžam:
 Pārāk kas ugunīs kūst, pasaulē pagaistot plūst.

3.

Sapnī man rādījās kalni ar virsotnēm naksnīgā tumsā,
Griļojās augsti pār tiem liesma kā piedzēris ners.
Dvēsele mana, patiesi, tā uzlido augstumos
augsti —

Tur to neziņa māc, šaubas un nespēka nakts.
Palieci stingrāka, liesma, un nedejo tā kā pa virvi!
Tiklīdz tev modīsies spīts, žilbinošs atausis rīts.

Bēdu nakts. Atmiņu Stabule.
Februara vakarblāzmas.

1.

Naktī visdziļāk es pietrūkos spēji,
Drebuļos duņošos kratijos salts:
Dvēseles Golgatā krustu man slēja
Izmisums negants kā kaņavīrs balts.

Dzelžainais, spožais, es esmu sen gatavs,
Esmu pat priecīgs, ka pienācis laiks;
Redzokļos aukstajos tavos un platos
Ilgotais vakars mirdz dievišķi-maigs.

Bruņukalps, žēlīgā likteņa sūtīts,
Naktī visdziļā tavs zobens spīd balts!
Dari, kas darāms, ak, glābēj! jo krūtīs
Polarais sastingums apvārkšņo salts.

2.

Dienvīdus staigāja mākoņu takus,
 Pēkšņi bij saules pusdebesu spožs:
 Nezināms kāds man bij piepeši blakus,
 Nezināms paziņa milīgs un drošs.

Atmodos es kā no ziemcieša guļas,
 Likās, ka vajag ko aizmirstu saukt:
 Tālu caur puteņiem cīruļi kuļas,
 Briedējas sēklas un ilgojas augt.

Paziņa svešais ar mīlošu elpu,
 Nezinu teikt, kas tavš amats un vārds —
 Pavasarvētrām tu piepildi telpu,
 Tālu aiz zvaigžņājiem skan viņu dārds.

Atmiņu cilvēk, kam mani tu vajā
 Atkal, ar fleitām, kas ziedoni pūš,
 Iebraukdams vējainā bezzvaigžņu telpā,
 Bezjūtīgs stingdams kur rita mans mūžs.

Atmiņu meldija tava nu staigā
 Tukšajā telpā, kur vēji tik šņāc.
 Projām svied stabuli bargo un maigo —
 Nemiera negrib vairs, negrib mans prāts.

3.

Man izlikās vakars tik savāds,
Kā svešzemju puķe vai zvērs:
Es atrados Piebalgas pļavās
Un paliku priecīgs un sērs.

Ak, atmiņu stabule saldā,
Cik dīvaini jauka tev balss,
Kad sniegainās ielās es maldos,
Kad visam šķiet pienācis gals.

Ar bitēm kā dudinošs mākons
Nāk tēvs mans tik mierīgs un maīgs —
No tevis kā avots es sākos,
Pie tevis nu atgriezties laiks.

Ak, stabule, glābēja briesmās,
Ak, velēnu klusumā tēvs!
Vai tiešām vēl dziedāšu dziesmas
Un bēdās vairs nebūšu glēvs?

4.

Redzi, jau ap torņu gaišiem
Zeltains laistas novakars.
Liekas: drīz no knābjiem smailiem
Izdziedāsies pavasars.

Cik vēl ilgi sirds tev ziemos
Tā kā sniegu aprakts zieds?
Romantisko rietu ciemos
Aicināts tu atkal tiec.

Nemiers tevi atkal dzenās,
Ugunīm un vētrām lems,
Senie sapņi, mokas senās
Sirdī mājasvietu ņems —

Kad no rietu ugunsgrēka
Iebrauks tumsā dienas ēka.

5.

Mutuļo zeltspožām liesmām
Bargie rietu Vezuvi,
Kaislas karstas lāvas masas
Verd un vāras dvēselē.
Vai tur dzīva uguns plosās,
Vai, kā sen reiz Pompejos,
Manas sapņu zaļās birzes,
Manas dvēs'les pilsēta,
Lepnie domu obeliski
Mūžu dusā iegulsies?
Cerības un bailes bargas
Februara blāzmas met:
Pirmām rīta zvaigznēm austot,
Austi gaiša, mana sirds!

V. G.

Negaidītam palīgam

Aiz logiem lietus šņāca visu nakti,
Kā milzīgs ūdens kritums kalnos,
Bet istabā starp grāmatām un gleznām
Bij miers kā sausā klinšu grotā.

Pa visām debesīm nevienas liesmas,
Neviena mirdzējiena krēslā,
Tik kā no tālām, tālām zemēm
Uz mani Tavas acis atstaroja.

Ak, Tu, kas ej caur negaisu un nakti
Kā degošs gaismas padebess!
Lai svētītas ir Tavas slaidās rokas,
Kas var tik kaislas un tik maigas būt.

Pēc grūtas slimības es veļu acis
Viens savās ēnu pilnās istabās —
Vēl nakts ir dvēselē, bet zvaigznes,
Kā templī lūdzējas, pār zemi stāv.

Es atkal pazīstu jūs, nemirstīgās,
No Dantes elles liesmām cauri,
Uz paradizi ziedošu jūs vedat —
Es atkal eju līdz jums, nemainīgās,

Savam Dievam

Ikvienam vajag brīnuma virs dzīves,
Vai'g savas baznīcas un dziesmu grāmatas,
Un dienu, kuŗas svētdienas starp citām,
Un stigmatu ar moku spoŗumu.

No balta marmora cits izcērt Dievu,
No tumŗa malachita sargu sev;
Pret Afroditi gaiŗo — vaŗa krāsā
Deg Venera no Klusā Okeana.

Cits iemīl cilvēku ar dziļām acīm,
Nevienas gaismas neredz ārpus tām;
Bet citu gluŗi samaļ domu dzirnas,
Kā Ŗivas rati sabrauc braminu.

Kas kalpo brīvībai, tas tomēr — kalpo!
Kas iemīl lēnumu, tas par to — cīnas!
Lūk, Francisks Asizos pār puŗi liecas,
Ar liesmām sejās pretīm slejas Marats.

Svēts dievišķīgais vaigs pār laiku laikiem,
Ar pīšļiem un ar gaismu kopā jaucies,
Nemaz nav taisnība, ka pazust spētu
Tavs atspīdums un pagaist nosaukums.

Ir bezgalīgā skaitā tavas miesas,
Un tavas domas neskaitāmākas simtkārt,
Bet, visos laikos, visās zemēs vienāds,
Dod mieru ticīgiem tavs vakarēdiens.

Sirds līgsma pretīm nodreb tev ik reizes,
Kad rūgtums bargs pustuvu ārprātam —
Vienalga, vai no pekles aizām nāc tu,
Vai debess kalniem, Nezināmais Dievs.

Ir tavā gribā noslēpums un tumsa,
Un tavi mācekļi cits citu nīst,
Bet mērķis galējais tik augsts, tik svinīgs,
Ka mirt par viņu droširdim nav grūt'.

Mans Dievs, Tu negaisos un kaislās liesmās,
Un ritmu maiņās esi bezgalīgs —
Bez žēlām visas sāpes projam metot,
Ar Tevi vērsties gribu atkal es.

Kārlim Krūzam
Tirgus pie tempļa

Ak, templis bazaltkolonās pelnzaļās!
Lai tavās trepēs lodā tirgus žids,
Es mūžam neiegrimšu ļaužu paļās,
Kam daiļums dievišķais tik sapņu mits —
Man brāļi visās piecās zemes daļās,
Ak, kupols mirdzošais kā degošs krits!

Zūd gadu tūkstoši kā pelnu plīvas,
Kā pārslas izkūstošas tumsā zūd;
Dveš valgums lotosains no Nilas grīvas,
Kā kuģi ugunīgi tautas šļūd —
Bet liekas man: es dzirdu mēles stīvas
Un redzu zibam acis, kas sen trūd.

Es redzu rokas, paceltas pret rītiem,
Un galvas, lejup liektas zemu-zem:
No siržu traukiem, palsos dūmos tītiem,
Kāds mūžīgs valdnieks upuri sev ņem.
Ak, atspīdi caur māņiem režģainpītiem
Un ticību uz neticamo lem!

Bez gala laiku auļojošais skrējiens!
Pār Memfisu tik ērgļi augstu ķērc.
Bet tā kā senāk sprauslo šakaļrējiens
Un fleita cīruļaina sudrabtērc —
Tāpat kā senāk sašķelts gara lējiens,
Un svaros ļauns un labs tāpat vēl svērts.

Ak, kupols, nosēts puķpārslainu mirgu!
Pie trepēm lejā tirgus stiprāk šņāc,
Bet kaislums svēts skauj liesmās dvēs'li sirgu,
Mūs nesabaidīs mainīgs murgs nekāds —
Pār tūkstošgadu apnicīgo tirgu
Stāv templis mūžīgais, zeltliesmām klāts.

Es raujos ārā

1.

Ak, Bastilja, graujamā graujot,
Ak, Toledas pagrabu dzestrojums maigs —
Man neizbēgt, bēgšanu ļaujot,
Jo cietums man — pasaule, telpa un laiks,

Es, ķēžainais nelaimnieks, sitos,
Pee dzīves ar nāvi bez cerību kalts,
Simts veidos kaut pārvēršos citos —
Tik pārvēršas cietums mans ledāini-salts.

Un tā es no važām šim raujos
Un gaidu uz rītu, kas liesmos reiz bārgs —
Lai degošos viesuļos straujos
Iet bojā mans pēdējais cietuma sargs.

2.

Es raujos no dzīvības savas,
Kā gūsteknis, pazemjos drēgnos kas smok;
No pašdomu pašziņu skavas,
Kas dvēseli brīvo kā biķeri lok.

Pavisam reiz aiziet no sevis
Un sevis-brīvs kūšot kā vīns gribu salds;
Nekam vēl nekā ne'smu devis,
Jo dots kas pa pusei, tik māņi un malds.

Es sveicinu Jūs, zvaigžņu tāles!
No mūžības mūžībā aizejošs gars,
Kā spārs es reiz celšos no zāles,
Kad kuis būs vielas vispēdeja svars.

3.

Kas tūkstots, kas bezgalums veidu,
Kas mainības atkārtņu saslēgtais loks —
Kad fregats mans atstās reiz reidu,
To neredzēs krasts vairs, ne ļaudis, ne koks.

Kā starošā miglā tas peldēs
Un krasti tālālu visapkārt tam bēgs,
Un reizē to sauļumi kveldēs,
Un reizē to dziļākie dziļumi slēgs.

4.

No dzīves, kur ļaunumu sūcies,
 Viss saraujas niecīgs un saglumjas zems,
 Kā piepešā atmodā trūcies,
 Es gaidu, kas mani reiz spārnībā ņems.

No nāves, kas dzīvību rada,
 Es raujos kā atelpas pulsainas kārs;
 Es bēgu no mirkļa, no gada,
 Es mūžību nīstu, kas mani reiz skārs.

Es robežas pēdējās nīstu,
 Un veidus un atveidus, sekām kas sek —
 Es mīlu tik brīvību īstu,
 Kā vilņi bez krastu kas vizmojot tek.

Visvieglākais viegluma mirdzums
 Man acīs tik krēslaina lidmurgu nakts;
 Zņaudz sažņaugdams ritošais irdzums,
 Liegētera vēsmā kā kapā es rakts.

No domām es izrauties gribu,
No nemiera salta, kas pašsevi bed —
Es cīņai šai pēdējai zibu,
Kā blāzmojošs zobens, kas karpulkus ved.

Lai rūcot rit graujuma baisma,
No vielas lai svabadnē iztieks reiz gars —
Kā tekoša savvaļa gaisma,
Lai mirklis un mūžība, saule un stars.

Lai izziņu kustību metos,
Pašsevi kas visumu veidojot veic,
Kā dzintara dzelmē es metos,
Kur vienojas doma un viela un veids.

Es gribu tik kustībā mājot,
Kā augstāko valdošo atziņu vējš,
Lai spēkus tā savvaļā krājojot,
Tad beidzamās beigas reiz satriektu spējš.

5.

Ak, graujamais pasaules cietums!
 Es sludinu tumsā šaīs pagrabos mests:
 Reiz atspīdēs rītausā rietums,
 Jauns bezgalums sevradošs mirdzošs būs plēsts.

Tad cilvēks pa tūkstošiem ceļiem
 Reiz jaunzemē ziedošā izgājis būs,
 Kur atpestīts tiks tas no veļiem,
 No tumsas, kas smaga zem kājām tam grūs.

Lai pieriet šim ceļam ar naidu,
 Ar dūsmām, ar svelmi, ar ilgām tam spēks —
 Lai zin viņš, kas pāri plūst gaidu,
 Ka zemi šo nesagraut tiesām ir grēks.

Maijs

1.

Maija nakšu bālais mirdzums
Apņem zemi savā gaismā,
Cilvēkiem un viņu darbiem
Nesasniedzams augstu gaisos.

Ak, jūs, maija nakšu stiebri,
Kuņiem zvaigznes uzzied galos,
Kāda brīnišķīga drausma
Jūsu mierā augstā, tālā.

Debesis kā stingas šķietas —
Zemes virsū nenostājas
Spīts un cīņas; cilšu ciltis
Tā kā rasa izzūst smiltis.

Tā pa mūžu logu arku
Atmirdz maija nakšu zvaigznes —
Augstu gaisos bālais mirdzums,
Dziļā vientulībā zeme.

2.

Šā maijā pasaule ir liesmās mesta,
 Uz viņu lakta gaida, vesers drošs;
 Pār zemju zemēm sārta blāzma plesta,
 Kā karogs bezgalībā iesniedzošs.

Viss senais, vilinošais notriekts sāpus
 Un nespodrs kļuvis slavas torņu zelts;
 Kāds varens vējš rauj projām visus māņus,
 Kam altaru un torņu gods bij celts.

av sapņotāju ciltij žēlastības,
 Kas negrib cīnīties, tas kļuvis lieks;
 Šis laiks ir iesvētīts no vienas gribas,
 Pēc visu sāpēm solīts visu prieks.

Neviens lai žēloties vairs neuzdrīkstas,
 Lai savas netaisnības nepiemin;
 Kam cīņu asums griežas sirdīs mikstās,
 Lai savus līkus paši glabāt zin.

Jo šī ir lielo kauju beigu maiņa,
Kur liesmas upuņu visvairāk rauj —
Patiešām noziedzīga katra daiņa,
Kā skumju vītenājs kas sirdi skauj.

Ak, maija nakšu mirdzums bāli-maigais,
Kur vājš tavs reto zvaigžņu atspīdums —
Un kā caur nakti šaujas uguns zaigais,
Un dārdot sabrūk vecpasaules jums!

Šai maijā pasaule ir liesmās mesta,
Uz viņu lakta gaida, vesers drošs ;
Pār zemju zemēm sārta blāzma plesta,
Kā karogs, bezgalībā iesniedzošs.

3.

Tā caur nākamības logu
 Augsto, tālo atspīd Maijs:
 Apstarots no darba slavas,
 Saskanīgs un brīvē varens.

Esi sveicināta, jauno
 Uzvaru un cīņu era!
 Esat sveicinātas, zvaigznes,
 Reiz jums risīs drausmains plīvurs.

Nakts ar blāzmu lejas vienkop,
 Cīruļi dzied augstu gaisos;
 Pilsētās un kalnos, mežos
 Cilvēks iziet dziedādams.

Spulgdams saulē marmors šķeļas
 Tēlniekam no kalta cietā,
 Retortās šņāc jaunas vielas,
 Gaismā ķirurgam zib nazis.

Vizot stieejas sliežu rokas
Apmemt zemes bezgalklajus,
Un caur burzmu atskan gaiši
Lielo fabriksiržu puksti.

Tā caur nākamības arku
Ielist brīnišķīga lāma —
Esat sveikas, jaunās cīņas,
Apsolītais Zaļais Maijs!

Tempļa cēlēju dziesma

Mostoties rītos man tikšķina pulkstens
Gluži kā baznīcas zvans.
Gaiļi *Glorificat* dzied visās malās,
Pilsēts kā ērģeles rūc,
Tūkstošiem soļu no akmeņiem atdim —
Redzams nav gājējs neviens.

Ak, es gan zinu, kas neredzams soļo,
Ērģeļu dūkšanas nests:
Rīta templim tur strādnieki steidzas,
Palmas zars rokās un kalts —
Gaisma, un dzidrums, un zemes smarža
Plūsma kā vīrāka trauks.

Mūžīgs kāds Fidijs tur cērt kuņu rītu,
Kolonas debešos slej.
Neieskrien putekļi vēl tur no dienas,
Tirdzinieks nekņad neviens,
Nogurums nenāk vēl sēsties uz kāpēm,
Šaubās vēl neķeras prāts.

Vienpatņa dzīve kā lapa pie zara,
Mīla un jaunība gaist:
Ak, kā tam jācieš, kas sagraudā templī
Lūgšanas skaitīt vēl grib!
Plaismots un sairis raugas no sienām
Dievišķais Mīlotās tēls.

Lūdzat, lai tiekāt jūs strādnieki darbā,
Ikdienai pāri kas ceļ;
Lūdzat, lai neiespīd logā tā diena,
Paševim celtais kad brūk,
Kolonām nobirst pēc vaiņaga vaiņags,
Frizē devize drūp.

Tā tak ik rītus pulksteņi mājās
Neatlaizdamies tikšķ.
Visiem tā jādzīvo, lai viņu tikšķos
Gaiļu *Glorificat* dzird,
Ikdienā iejūkot sit lai kā avots
Mūžīga strādnieka sirds.

Augstākos gaisos pār zemēm un laikiem
Templis kāds uzlejas cēls —
Mūžīga gaisma tur lejas pa logiem,
Neplaismo topazu klons,
Lido pa dzestrajo-dziļājo telpu
Nemirstīgs cēlēju gars.

Vecās grāmatas

Vecās grāmatas, kad es jūs atšķīru vaļā, kāds nemiers, kādas cīņas, kāda tumsa sitas no jums! Izdrupušām ģindeņacīm, no saules un grāmatu spradžu saēstām lapām raugas uz mani zeltmelnā Pasaule Vecā:

Ēterisks mirdzinas pāri tai zelts: no karaļu troņiem un scepteriem rīst tas, no pilīm, no baznīcu velvēm, altariem, dziļajām nišām, kuŗu paēnā guļ — ieslēpusies, ierāvusies pati Vecās Pasaules dvēsele, zeltaina mirdzuma apļietā vara —

Un melna un atvaraina, netīrumu un nelaimju pilna, mūžīgi žēlus vaidus augšup izlidinoša, guldz un atšļācas tumsa.

Šīs divas pasaules, šīs divas veidības, divas sendzīves sejas noraugas mani, kad es, putekļus viegliņām nopūtis, atrodu plauktā sējumu vecu, uzšķīru un lasu sējumu vecu.

Ak, vecās grāmatas —

Jūs, mūžīgie kuliji, kas nesat uz saviempleciem gad-simtiem cauri, samaltu, saēstu tautu vaidus, Eģiptes un Spartas vergu mocības, un Vidus Laiku mocības un arī mūsu, Jauno Laiku vergu-strādnieku zebastianiskās mocības un nekādu pavēstu nekanonizētās nāves —

Kā bēru gājiens jūs ielaužaties manā dvēseles vasarībā, kur avoti burbuļo, lidinās dziesmas, un puķu stieбри un koku galotnes ieelpo sauli.

Ak, miljardi sējumu, zeltgravētu ādas foliantu Londonas, Romas, Parizes un Peterpils grāmatu krātuvēs —

Kā bezgalīgs bēru gājiens jūs ejat caur šodienu dzīvi. Viens otrs no mums apstājas, noraugas, vaicā — gribēdams zināt: no kurienes nāk tāds milzums bērnieku, un ko tie gan glabā?

Un saņem atbildi, un pārlicinās pats, un dzird, kā lapām šķiroties, vēsmaini šalcot miljardu lapām, skan *Requiescat* klusīgi-dūcošs:

Vecā Pasaule guļ tur uz katafalka, un viņu pavada šie bērnieki, un viņai skan šī pavadu lūgšana, šī pēdējā zuzoši-murdošā grāmatu aizlūgšana.

Un —

Vēl azvien pa ceļam, aizkavējušies, aizkusuši nāk
pavadītāji klāt, citi sērīgi-dziesmaini dudinot, citi
spītīgi galvas saslejot, citi vēl dusmas, un nekriet-
nības un varmācības šļācot pār lūpām —

Itkā tā, kas guļ tur uz zeltmelnā katafalka, varētu
vēl augšā piecelties, it kā varētu augšā vēl piecelties
Pasaule Vecā.

Tā es domāju, viegli nopūzdams putekļus no Safjan-
foliantiem, ņemdams rokās šodienu grāmatas, kuņās
runā vēl vecais gars.

Tā es domāju, aizšķirdams cieti mūsu dienu grāmatas,
kuņās kāds aizkavējies minezengers vēl slavināja
bijušo, graujamo, aizmirstamo —

Tā es domāju, verdamiem jaunotās dzīves vasarīgmir-
dzainā klajumā, plaši plestām, tāļiekārīgām acīm, val-
ganām, ziedsveicinošām lūpām un drebošām nāsīm, un
modri-modrām, dzirdīgām ausīm, sastindzis tā, kā
tālē bultu izmets šosts, un redzēju, jutu un dzirdēju
to, ka nebij vēl nevienā no vecām gramatām —
staraino, smaržaino, dziedošo Pasauli Jauno.

Lielo ceļotāju dusmas

Kādā siltā junijrietā, man pie galda vienam sēdot,
lasot senas dzejas, lasot stāstus, kam no senām
dienām smarža salda liekas rienam, kā no vīna
veca, ka no liepas simtgadējas,

Atkal skatot seno jūriņieku sejas, kas no viļņiem viegli
kā no dejas, iznirst, klusi smejas, —

Ejot līdz ceļotājiem lieliem, kādā klusā junijrietā, seno
stāstu, atlasa un globusa tāļaižrauts, es pār okeaniem
skrēju, itkā spārnu pacelts spēju, paraleļu, meridian-
starus es kā tiklu kopā sēju un pēc jaunām zemēm
kāri metu, kuģos laizdamies ar jūras vēju.

Tā man skrējot Gamas, Magelana ceļus, Kuka, Leich-
harta un Frezerceļus, Kolumba zeltslavas jūras
Stenlija un Livingstona ceļus, smiltīm dejot, vilņiem
putas manu foliantu lapām pāri lejoj, pilns es ilgu
pieplūdu par lieliem ceļotājiem dzejot, —

Pērkons spējš tad gaisos granda, gluži negaidīti cēlās:
simtas balsis cita citu saucās, balsis varenas un bar-
gas jaucās, tā kā akmeņi no kalniem vētrā traucās.
Spēju baiļu, neizdibināmu skumju, dzeloņasu sāpju
sarauts, kā no lavinas gandrīz pavisam parauts,
Apstājos ar lorda Kleiva kuģiem es pie Kalkutas zelt-
putekļainiem bruģiem —

Un pār mani dusmu pērkons nenostāja, itkā kara
pulks kur augstu gaisos gāja, balsis bargas itkā
skuma, itkā rāja, itkā jaunu sludināja.

Atdodat mums mūsu jaunās zemes, atpakaļ tās dodat!
jaunu cilvēku pa priekšu rodāt, jaunu garu sevī
rodāt —

„Jauni cilvēcības dārzi lai patiešām reizi zaļo. Diezgan tukšu vārdu, vēstījenu skaļo, kad no visas pasaules vēl vecās putekļdomas spaļo —

„Kad no visa tā, ko cilvēks dara, spoži-daiļš kas plaukst no viņa gara, augļus vāc tik netaisnība, jauna vara.

„Vai mēs tādēļ aukās mestos, nezināmu upju krācēs nestos, vecā pasaule lai plestos ?

Lūk, no jauno zemju ezeriem un pļavām, zāļainājiem upju klajiem, Kordiljeru, Andu gņavām.

„Ugunsgrēki karogus pland melnus, vējš pār visiem kontinentiem izpūš gruvešus un pelnus, Mozambikā, Malabarā, Perū, Indijā un Tasmanijā lādot nolād baltos velnus,

„Kas no vecās gaišās Eiropas, ar Nacarieša zīmi, acīm zibošām un vasarīgi-miļļu ģīmi,

„Vergu važās ietriekuši brīvos ļaudis, kuņņu nākamību dimantaino dzejnieks tālredzīgs neviens vēl nebij paudis, Tāļo Vakarū un tāļo Rītu dārzus dīgstam kur neviens vēl nebij ļaudis.

„Ak, kaut toreiz kuģu buņas cieti tītos, lai ne vakaros, ne rītos jauni apspiedēju bari neaizdzītos, lai ne mūžam mūsu vārdi neiesliegtos viņos asiņainos varmācības mitos.“

Tad man jūras zuda, palmas zuda, zilie kalnu ledi. Acīs dzisa jauno zemju ausma, sirdi sažņaudza man tālu, jaunu, nežēlīgu skumju jausma.

Liepām klusi šalkojot aiz loga savu sapņu krastā sēdēju es viens, galvu rokās spiedis, vaidos klausoties, ko nebiju ne mūžam viedis: Haijama un Džalal-Edin-Rumi zeme brēc kā aizšauts briedis, Indija, pār kuŗu Tagors savu brīnišķību, savu cilvēcības dievišķību šķiedis.

Un kā pērkons svinīgs, mākoņus kas vanda, ilgi-ilgi nenorimstot, vakarkrēslā, zvaigžņu pilnā, vēl pār mani lielo ceļotāju dusmas granda,

Jaucoties ar liepu šalkām, dvēs'li kveldinot ar žēlām smalkām, dvēs'li dedzinot ar bezgalīgām ilgām, bezgalīgām jaunās cilvēcības alkām.

Avanti!

Avanti! viens numurs *Avanti!*
Kā tālzemju viesis viņš ierodas manā grāmatām pie-
kraudā istabā, priecinādams manas acis, kā brīniš-
ķīgs, heliotrops pelnotu smilšu paugurā.

Avanti! Sempre Avanti!

Šis garibaldianiskais sauciens iet kā liesma caur manu
sirdi,

Kā degošs ķeruba zobens caur manu dvēseli.

Manā mājā apmeties svešu zemju ceļotājs,

Tālumā dzīvojošs brālis.

Valodas pinas sākumā,

Bet tad es atgrūžu nost leksikonu, šo pedantisko
valodniecības bakalauru, šo kulturas sīkmanīgo mak-
leru, —

Mēs saprotamies bez starpniekiem, jo viņš ir mans
brālis! viņa miesa ir mana, un viņa garā es jūtu
savu garu, vienveida pasaules garu, cilvēcīgo visap-
tverošo, mūžīgo! jo gars ir no cilvēkiem, un cilvēki
ir vieni: Apeninu nogāzēs un Lombardijas līdze-
numos un Vidzemes bālzaļo bērzu birzēs.

Klausaties tik! kā burbuļo, cīruļsudrabaini kā lejas
mana brāļa valoda, dievišķā itaļu valoda, Dantes un
Alfieri, Karduči un Paskoli valoda.

Un klausaties tik! kā atskan mana atbilde, kā koku
šalkoņa, kā klusa un varena ezeru murdoņa, dievišķā
latvju valoda, Daiņu un Alunana, Skalbes un Raiņa
valoda.

Tiešām, tiešām ir pienācis brīnišķs laiks, brīnišķs rīta
laiks, kas zemi un debesis ietin blāzmā —

Ilgī gaidīts, dzejnieku dzejots, cīnītāju cīnīts laiks, kad
sadilst karaļu kongresu spraustās robežas, kad cil-
vēki staigā no zemes zemē un meklē satikties un
grib runāt viens ar otru, un saprot! saprot viens otru.

Es ieelpoju drukas krāsu, kā heliotropu smaržu, es pielieku roku sev pie krūtīm, un dzirdu savu sirdi līgsmu un drošu, mūžīgi ritmisku, mūžīgi jaunu.

Slava tev, tāltieksmīgā! es zinu, es saprotu, kurp aizviļņo tavs svinīgais ritms.

Laukā! ārā no atlasa režģiem, no karaļu robežām! no asiņainās noslēgtības! no kļaviem aizaugušā pagalma.

Projam no bajonetu gatvām, no lielgabalu kanonades velvēm, augšup dziesmotā pasaulē —

Un augšup mūs ved visas trepes šobrīd, un visas trepes ir augšupgājēju pilnas šobrīd, un arī es gribu augšup iet, uz priekšu —

Un tikai to es gribēju izteikt šais rindās,
mans itaļu brāli, no kuŗa lūpām skan mūžīgs
Avanti!

Rusò Nešatelē

Kā ūdeņi gāžas no kalniem un spīd! kāds miers
un bezgalība!
Koki šalc, ielejā atlaižas putni, govīs maudamas
saiet laidaros, Motjē jumtu sarkanie dakstiņi laistas va-
kara saulē.

Es klistu te augšā, un dziedu un runāju ar sevi, un
šalcu kā koks, aizlaižos ielejā kopā ar putniem,
mauju ar Motjē govīm un spīdu jumtu dakstiņos —
Es klistu te augšā, un dziedu un runāju ar sevi, šķeļos
ar klints dzeltēno akmeņa plaiksnu un nokritu aizā,
burbuļoju un šņācu ūdens kritumā, vakara godības
apspīdēts, un aizmirdzu līdz ar virsotņu sniegiem de-
besīs.

Esat sveicinātas, debesis! virsotņu vakara sniegi, un zvai-
gznes, kas jūs stāvat pie nakts vārtiem un gaidat, kad
būs jūsu spīdēšanas laiks —

Rusò te klejo viens pa Nešateles kalniem un runā ar
jums,
Rusò, kuŗu žepēvieši, lozanieši, parižieši, šveicieši,
franči un italieši ir trenkājuši, vajājuši, dzenājuši kā
suni,

Rusò, kuŗš sarākstijis *Jauno Eloizu, Emilu un Sabiedrisko Līgumu*, —

Nav grāmatu pasaulē lielāku par šīm: viņās es sludinu jaunu priecas mācību, viņās es sludinu jaunu cilvēku. Izzūdat, pilsētu murgi! verdzība, uzspiests un ienīsts darbs, pārags vecums un nāve, riebīgās slimības, kuŗas miesu (cilvēka daiļo un svēto miesu) padara par pūstošu glumekli, ielas meitu, sutenieru un slepkavu melnā brālība, cietumi, ķēniņu kroņi, likumu ķēžainā vara, blēdīgā soda un atmaksas mācība dzīves īgnums un apnikums, fabriku dūmi un putekļi. Lūk, es aizsviežu projām savu pagātņi, savu netiklo, melīgo pagātņi, kā savas vecās, žņaudzošās drēbes, — Tērpies platos, vieglos audumos, es šūpojos gaisā, kā puķes stiebrs, atdodamies viss jums, ak, tālie, — jums, ak, mani patiesie brāļi, kuŗus pēc ilgām maldībām un mirdzīgiem mānekļiem, brīvības spokiem un naida lamatām, šalkdams ieņems reiz sevī jaunais cilvēcības dārzs.

Tā es te kustos pa takām un ielām, kuŗām bezgalība tuva. Vējš plivina manu plato ģērbu, smiltis čirkst zem kājām un vakars izdziest virsotņu sniegos.

Dzirdu es, lejā rej Motjē mājīgie suņi; astes luncinādami tie nāks man pretīm, un ābeles birdinās ziedus, un Kruazāda mājā, kā parasti, spīdēs visi logi, jo tur mēdz salasīties meitenes no visas ielas.

Vienai no viņām, slaidai un zeltmatainai Žeņevjevai (vakara zvaigznes, kā es mīlu šo smago un viduslaiku romantikas pilno vārdu!) es vakar dziedāju savu romanci par Doru un Aleksi, un Monkrifa un Favara dziesmas, kuŗas mans izdevējs piesūtījis no Parizes.

Mani brāļi tālumā! viņa smaidīja! un zeltainās sprogas izrisa viņai pār pieri.

Milas pilns es atgriežos lejā pie cilvēkiem, kuŗi savos
maldos dzīvo tik naidam —

Žeņevjevas acu zilais spožums izvadīs mani pa kalnu
tekām.

Ūdens kritumi burzguļo ap mani vakara krēslā, no snie-
gainiem kalniem nolaižas dzestrums, ieieja pilna
koku šņākšanas.

Spīdīgs kā zvaigzne, nemierīgmūžīgs kā avots, es
sitos caur nakti, sakuzdams milā un naidā, tveŗdams
un apkampdams zemi un debesis, un cīnīdamies,
un aizlūgdams mūžam par cilvēkiem, saviem brāļiem.

Valdim Grēviņam
Gājēji pār Vitmeņa kapu

Kādā naktī, kad februarvētra daudzējās kokos, pašā nakts vidū, kad lietus un tumsa sitās logos, es pamodos spēji, es uztraucos no miega, es pietrūkos kājās —

Jo stiprāk par vētru, par lietu un tumsu, kāds runāja un spīdēja naktī. Vitmeņa balss! šī jūru pārķācējbalss, varenā Valta balss, — es teicu tūlīt to sev, uz vietas es pazinu to, kaut vētra bij, lietus un nakts. Ak, klausaties, ko runāja, ko dziedāja Vitmens savās velēnu mājās.

„Uzvaras stunda! manas dzīves visspožākā stunda!
mana evaņģeliskā augšāmcelšanās, atdzemdība un
ieeja mūžīgā dzīvībā! tā nu lai tevi es atceros.

Staraini-gaišā rožziedu vieglā, smaržaini-kairā un dzidrā,
šaīs manos mūžīgās aizmumsas aizatvaros.

Lēni-lēnlēnām, kā plūstošais, slidošais ūdens drupina
tiltus, kā akmeņos iezīžas ūdens, atgriezās klusumā
manā dzīvības elpa.

Es jūtu, ka vilņo un plūdo tā smiltainē manā, ka skanot pār mani debesis atsprāgst, ka atgrūzt un aizgrūzt bezgalībā laiks un telpa —

Kā vienveidīga zāļu stiebru zuzoņa, kā nebeidzama
ritošu tauvu šņākšana, kā okeana šalkoņa, kaislvarena
un visu aizpildoši-smalka, kā trizuļain-strindzoša citra.
Kā nebeidzams jātnieku eskorts dima tur augšā, kā
dzelžainu falangu soļi, kuņas kāds jaundienu Filips
sūtīja jaunos ciņu un uzvaru [klajumos, pār kuņiem
laistījās paaudžu paaudžu slava, kā zeltā verdošas
ausmas švītra.

Kā durvis atsprāga velēnu cietumā manā, caur tumsu,
kas bēga uz visām pusēm, caur pērļaini uz visām
pusēm ritošām smiltīm, caur kalniem, kas atkāpās,
un kokiem, kas locījās manā priekšā, kā Ludviķa
galms uz maršala mājienu —

Un es ieraudzīju kustamies, ejam tur augšā, svinīgi
soļojam, plūstam tur augšā varenu gājienu.

Es redzēju pirmo aizlaiku gājējus, aiz kuņiem vēl planetas griezās, vārījās miglas un stingā klusumā uguņu lāmas šāvās,

Es redzēju pirmo eru cilvēkus, aiz kuņiem biezokņi šalca, milzu ķirzatas lida, archeopteriksi lāidās, un sniegi nāca un gāja gan visuradošās, gan visupostošās strāvās,

Es redzēju eģiptiešus, fenīkiešus, ķīniešus, Strabona, Ptolemeja, Sicīlijas Diodora, Plīnija bijušās un pazudušās tautas, es redzēju gotus, slavus, Afrikas mežonņus, Kalifornijas sarkanādaiņos, un tūkstots citas tautas un ciltis,

Es redzēju, kā kaŗa pulki gāja, kā lepni šūpojās leģionaru ērgļi, kā zirgi zviēda un slējās pakalķājās, putinādami ceļa smiltis —

Kā gāja visi šie gājēji tālāk un tālāk bez apstājas, stingri un apņēmīgi — kādai jaunai saulainākai nākotnei pretīm, kādai nebijušai ausmai pretīm, sāpēs un līgsmībā, nāvē un uzvarās, veīkdami varoņu darbus, dziedādami, un diedami, celdami tiltus un katedrales, —

Un līdz ar viņiem, spīdot un šņācot, gāja zvaigznes un visas debesis, putni un zvēri, smagie ziloņi, vieglumā vizošie spāri, kalni ar ledainām virsotnēm, upes, un koki un pļavu zāles —

Tik tālup, tik tālup! un nebija ne nāves, ne beigu, jo nu arī es gāju līdzī viņiem: viss dzīvoja mūžīgi mūžam, un pasaule lielāka kļuva, un jaunāka ar katru dienu, un skaistāka vēl un auga un pletās.

Tā es dzirdēju augsti pār savu kapu aizdunam gājēju soļus, kā okeana mūžīgo šalkoņu, kā Azijas mežu šņākšanu, kā miljardmiljardu zāļu zuzoņu, kā varenu jātnieku eskortu dimienus, kā nesatricamu, kā dzelzainu falangu soļus, kā miljonu fabriku veseru balsis varenās, mūžīgās, svētās.

Ak, kāda bezgalība, kāda neuzvaramība! kāda zeltvērsmaina trauksmība, kādas ilgas un spēks! Lai slavēts, slavēts ir ilgotājgars! lai godināts cilvēks, šis mūžīgais ilgotājies.“

Tā es dzirdēju Valtu Vitmeni runājam viņa velēnu mājā, tā es dzirdēju viņu atkal un atkal sasprindzam dvēseli dzīvei, tā es dzirdēju kaislo Valtu, vareno amerikāņi dziedam aizdzīves valstī, viņā drausmīgajā ēnu zemē, dīvainbaigajā zemē, no kuņas nav atgriezies neviens, un kuņas neskan ne vēsts, jo mūžīgs klusums un miers pār šo zemi ir klājies.

Un ārā bij tumsa un nakts, nakts vidus pats, un lietus un vējš, februarvējš daudzījās kokos, un sirds mana sīta kaislās ilgās, un gars mans pacēlās spārnos, un nebij varas, kas spētu tam pavēlēt: „Stājies!”

*W*HILE each breathless interval
In their whisperings musical
The inspired soul supplies
With its own deep melodies,
And the love which heals all strife
Circling, like the breath of life,
All things in that sweet abode
With its own mild brotherhood.
They, not it, would change; and soon
Every sprite beneath the moon
Would repent its envy vain,
And the Earth grow young again.

SHELLEY,
Lines written among the Euganean Hills.

Redzu es Daiļo - Labo - Mūžīgo augam.

Viss, kas brīnišķs, viss, kas daiļš patiesi un daiļumā
labs —

Mūžībai pieder.

Kāda nezināma saule, kādā aizeļpā ieslēpusies saule
uzsūc to,

Kā rasu no zemes.

Nīcībai pamests viss nepilnīgais, nespodrais, ļaunais
un zemais,

Nīcībai - aizmirstībai viss tas paliek, —

Brīnišķī - daiļais, gaismoti labais no tautu tautām, no
laiku laikiem

Saspīd mūžīgā saulē.

Iz aizeļpas nāk viņas stari. Drebēdams līgsmi es jūtu
tos nākam,

Augstākā vaļībā svētus

Raudu es laimē, smaidu es sāpēs, juzdams, ka iespīd
dvēselē manā

Mūžīgais - Daiļais.

Ak, brīnumu brīnums! kā izaug no dūņām lotoss! no
mirkļa mūžīgums,

Ak cīņu un pārmaiņu spēks!

Kā jūru krācam es dzirdu gadsimteņus, un redzu kā
biķeros rūgtos

Saldinošs dimants krīt.

Tumsība rūgta gaišāka tiek, kā blāzma atsitās kristala
kausos:

Krīt kā mirdzoša sēkla pēc graudiņa grauds.
Redzu es lidojam latvju daiņas, no vārsnīgā mirkļa
mūžībā

Četrindū vēstis.

Redzu es Viduslaiku svētceļniekus kopā lasamies kais-
lumā svētā —

Šartras katedrali tie uzceļ.

Redzu es vakara debesis iespīdam tāltālā logā,
Apspīdam dievišķu seju —

Hūgó šai zeltainā logā es redzu, kā sēd viņš un raksta
Mūžu Leģendas savas.

Sirds mana satrīc un plešas, kā bitei ziedi, atveras
ausis:

Kreislēra vijole dzied.

Ši brīnišķā Kreislēra vijoles balss, Daiļi - Labā balss,
No miljardām sirdīm tā kausēta.

Daiļais - Labais - Mūžīgais izpleš savus dievišķos spārnus,
Paceļas gaisos,

Tā viņš kā aizsapņu putns, kā staru apņemts debesu
putns,

Tur savus spārnus pār dvēseli manu!

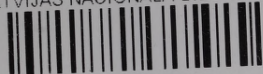
S A T U R S.

	Lpp.
Patetiskās tercinaš	5
Es šūpojos zaros	8
Sprauslo zirgi	9
Piets	10
Negaidīti laba diena	12
Kamene	14
Sienāžu vasaras balade	15
Silta rudens diena	17
Apsniegošā pilsētā	18
Cīņa ar vakaru	20
Bargā puķes mācība	22
Bezdibeņi	23
Dii Minores 1—3	24—27
Aktieru uzruna <i>Žorža Dandena</i> izrādē ..	28
Reinholda Veica bērņu dienā	30
Aleksandra Bloka piemiņai 1—5	32—37
Mēnešsērdzīgais	38
Vidus Laiku cilvēks	39
Orfejam	42
Elegija ar draudiem	44
Laika rindas	48
Kareivjus redzu es ejam	52
Parade	54
Laiks	56
Mājup ejošie karogi	59
Nezināmo dzīvju zvaignes	61
Smaržu cilvēks pie nabagiem	63
Jaunā igauniete	65
Hetera	66
Lidotājs	69
Divu fleitu sacīkste	71
Veltījums līdz ar <i>Spārnoto Armadu</i> ..	73
Klodījai 1—15	75—93
Nonas 1—18	94—103
Jaunās dzīves dārzā	104
Puķes 1—3	106—108
Pārvērtības 1—12	110—115
Svešai kafejnīcā	116

	Lpp.
Melodijas	117
Es svinu gadskārtu	119
Balkons	120
Svētbilde	121
Vientulības Vakarēdiens 1—3	122—125
Pavasara nakts miglā	126
Vakara pārdomas 1—3	129—131
Bēdu nakts. Atmiņu stabule. Februara Vakarblāzmas 1—5	132—136
Negaidītam palīgam	137
Savam Dievam	138
Tirgus pie tempļa	140
Es raujos ārā 1—5	142—147
Maijs 1.—3.	148—152
Tempļa cēļēju dziesma	153
Vecās grāmatas	155
Lielo ceļotāju dusmas	158
<i>Avanti!</i>	162
Rusó Nešatele	165
Gājēji pār Vitmeņa kapu	169
Redzu es Labo-Daiļo-Mūžīgo augam	175

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309046507

19. DEC. 1973